

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษาเรื่องพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนบนพื้นที่สูง : กรณีศึกษา ตำบลโป่งแยง อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนบนพื้นที่สูง และศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนบนพื้นที่สูงตำบลโป่งแยง อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาแบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

1. บริบทชุมชน
2. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง
3. พฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอย
4. การเปรียบเทียบพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอย

4.1 บริบทชุมชน

ตำบลโป่งแยง แต่เดิมมีฐานะเป็นหมู่บ้านขึ้นอยู่กับอำเภอสะเมิง ต่อมายกฐานะเป็นตำบลเมื่อ พ.ศ. 2469 และตั้งชื่อว่า “ตำบลโป่งแยง” ตั้งแต่นั้นมา ที่ตั้งชื่อว่า “โป่งแยง” เพราะคำว่า “แยง” แปลความหมายว่า “มาดูลู” เนื่องจากสถานที่ตั้งของตำบลหมู่บ้านมีทิวทัศน์เป็นป่าเขาสวยงามตามธรรมชาติ มีป่าไม้สมบูรณ์ และมีอากาศหนาวเย็นสบายตลอดปี โดยมีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 6,598 คน เป็นชาย 3,310 คน เป็นหญิง 3,288 คน และมีรายละเอียดของข้อมูลเกี่ยวกับชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลโป่งแยง จากแผนพัฒนาสามปี พ.ศ. 2548-2550 ดังนี้

4.1.1 ที่ตั้ง และอาณาเขต

ตำบลโป่งแยง ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของที่ว่าการอำเภอแม่ริม ห่างจากที่ว่าการอำเภอแม่ริม ประมาณ 16 กิโลเมตร

ทิศเหนือ	จรดตำบลแม่แรมและตำบลสะเมิงเหนือ
ทิศใต้	จรดตำบลบ้านปาง อำเภอหางดง

ทิศตะวันออก จรดตำบลแม่แรม และตำบลสุเทพ

ทิศตะวันตก จรดอำเภอสะเมิง

โดยครอบคลุมมีเนื้อที่ประมาณ 52.2 ตารางกิโลเมตร/ประมาณ 32,625 ไร่ สำหรับบ้านแม่สาใหม่ เป็นพื้นที่ต้นน้ำที่สำคัญ และเป็นแหล่งธรรมชาติที่สมบูรณ์ มีลักษณะพื้นที่ที่มีความลาดชันประมาณร้อยละ 20-25 มีระดับความสูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 1,000 – 1,400 เมตร ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่อุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ – ปุย ราษฎรเดิมทำการเกษตรแบบไร่เลื่อนลอย มีการตั้งถิ่นฐานมากกว่า 45 ปี โดยมีอาณาเขตของพื้นที่ ดังนี้

ทิศเหนือ จรดบ้านห้วยนาหวาย

ทิศใต้ จรดบ้านแม่แ้วแม่สาเก่า

ทิศตะวันออก จรดบ้านแม่เมะ

ทิศตะวันตก จรดบ้านโป่งแยงนอก

โดยอยู่ในเขตลุ่มน้ำแม่สา – แม่ลาน – แม่สาป มีลำห้วยที่สำคัญ คือ ห้วยแม่สาน้อย

4.1.2 ภูมิประเทศ

ตำบลโป่งแยงมีสภาพทางกายภาพทั่วไปเป็นภูเขา บางส่วนเป็นที่ราบเชิงเขา และที่ราบ พื้นที่บางส่วนอยู่ในความรับผิดชอบของอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ – ปุยและแม่สา

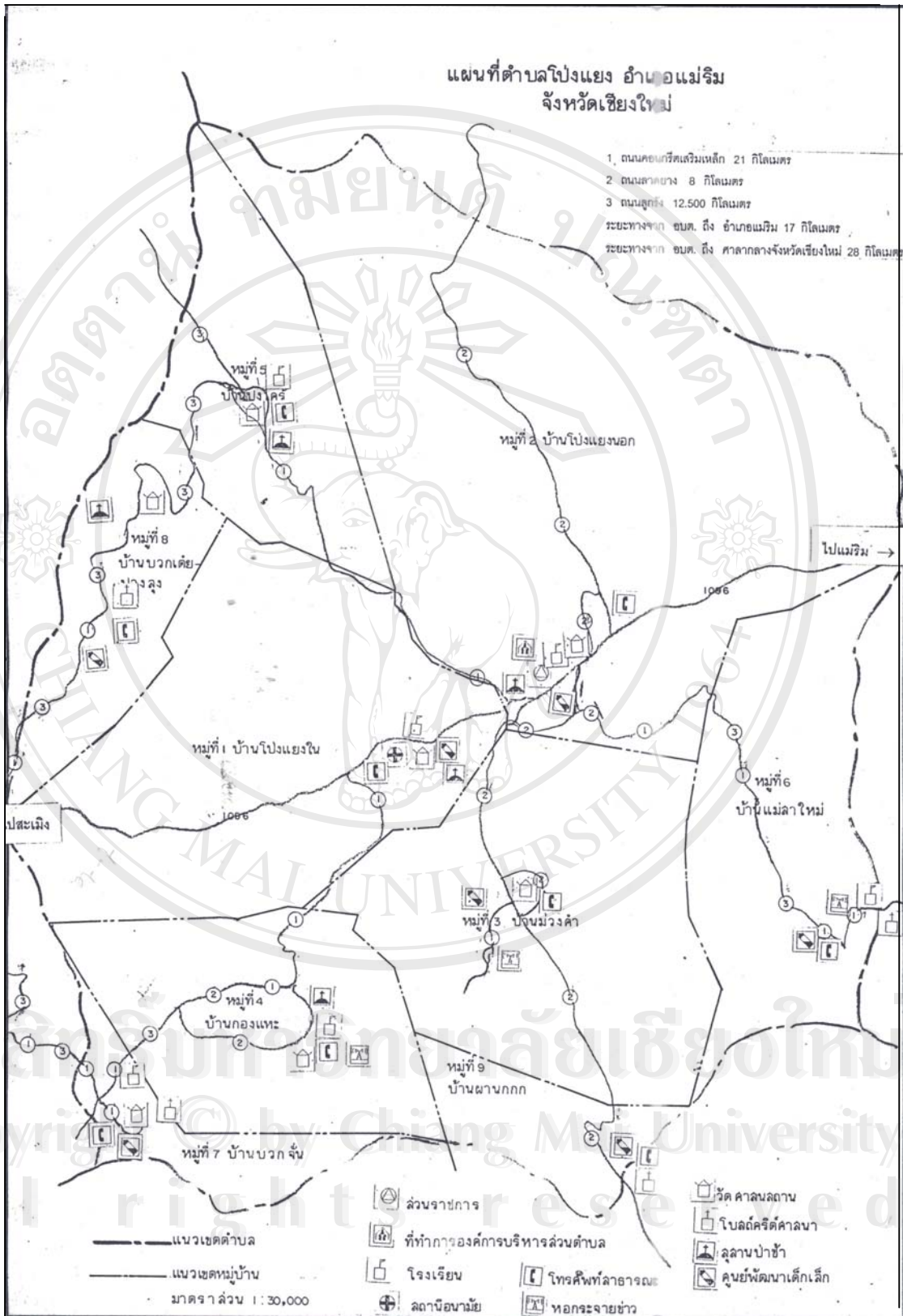
2.1 สภาพภูมิประเทศที่เป็นภูเขา ซึ่งมีหมู่บ้านที่ตั้งอยู่ คือ หมู่ที่ 4, 5, 6, 7, 8, 9

2.2 สภาพภูมิประเทศที่เป็นที่ราบเชิงเขา เป็นที่ตั้งของหมู่ที่ 1, 3

2.3 สภาพภูมิประเทศที่เป็นที่ราบ เป็นที่ตั้งของหมู่ที่ 2

4.1.3 อาชีพ

ราษฎรส่วนใหญ่ของตำบลโป่งแยงประกอบอาชีพทางด้านเกษตรกรรม (ทำสวนทำไร่) โดยบ้านแม่สาใหม่มีลักษณะการประกอบอาชีพในพื้นที่ที่สำคัญ ได้แก่ การปลูกไม้ผล และพืชผัก โดยเฉพาะลิ้นจี่ เกษตรกรปลูกกันเกือบทั้งหมู่บ้าน ส่วนพืชผักที่ปลูก ได้แก่ กะหล่ำปลี ข้าวโพด แครอท และข้าวไร่ จึงทำให้ลิ้นจี่เป็นไม้ผลเศรษฐกิจที่สำคัญของหมู่บ้าน และเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นชาวเขาเผ่าม้ง (สุภาพ มณีรัตน์, 2542) นอกจากนั้นแล้ว ช่วงที่ว่างจากการทำไร่ทำสวน ชาวบ้านจะค้าขาย เช่น ขายของที่ระลึกในตลาดไนท์บาร์ซาร์เชียงใหม่ กรุงเทพฯ นครราชสีมา ประจวบคีรีขันธ์ ฯลฯ (ชยุดิ ผลชวนปัญญา, 2543) และบ้านโป่งแยงนอก ประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่ ปลูกไม้ดอกและไม้ผลเช่นกัน เช่น ดอกเบญจมาศ ดอกปอมปอน เป็นต้น และมีส่วนน้อยที่ปลูกพริกหวาน

ภาพ 4.1 แผนที่ตำบลโป่งแยง อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่

4.2 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

การนำเสนอผลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 191 คน โดยผู้ศึกษาได้นำเสนอใน 3 ประเด็น คือ ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง การรับรู้ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อ และ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขยะมูลฝอยและการจัดการ ดังแสดงผลตามลำดับ ดังนี้

4.2.1 ข้อมูลส่วนบุคคล

กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 191 คน ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ชาวไทย (คนเมือง) คิดเป็นร้อยละ 58.60 นอกนั้นเป็นชาวไทยภูเขา (เผ่าม้ง) คิดเป็นร้อยละ 41.40 ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 62.80 นอกนั้นเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 37.20 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 56.50 รองลงมา อายุ 21-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 36.10 อายุ 60 ปี ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 5.80 ส่วนอายุ 20 ปี และต่ำกว่า คิดเป็นร้อยละ 1.60 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 56.00 รองลงมาประกอบอาชีพค้าขาย / ธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 16.80 รับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 12.50 เป็นแม่บ้าน / ไม่ได้ประกอบอาชีพ คิดเป็นร้อยละ 8.40 รับราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 3.70 และเป็นนักเรียน นักศึกษา หรือ ว่างาน คิดเป็นร้อยละ 2.60 โดยส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน ต่ำกว่า 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 71.20. รองลงมา มีรายได้ 5,001-8,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 22.51 รายได้ 8,001-10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 5.24 และมีรายได้ต่อเดือน 10,001 ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 1.05 ส่วนการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 64.40 รองลงมาไม่เรียนหนังสือ คิดเป็นร้อยละ 21.50 ระดับมัธยมศึกษา หรือ ปวช. คิดเป็นร้อยละ 9.90 และผู้มีการศึกษาระดับ ปวส. หรือ อนุปริญญาหรือเทียบเท่า และระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า คิดเป็นร้อยละ 2.10 เท่ากัน

จากข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามข้างต้น จะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เป็นชาวไทย (คนเมือง) และผู้ทำหน้าที่ในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย ประกอบอาชีพเกษตรกร และมีอายุระหว่าง 41-60 ปี ซึ่งจัดเป็นผู้สูงอายุ และในอดีตมีการกำหนดการศึกษาภาคบังคับสูงสุดไว้ที่ระดับประถมศึกษา จึงทำให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่าง มีการศึกษาขั้นประถมศึกษาเป็นส่วนใหญ่ ดังแสดงรายละเอียดในตาราง 4.1

ตาราง 4.1 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
กลุ่มชาติพันธุ์		
ชาวไทยภูเขา (เผ่าม้ง)	79	41.40
ชาวไทย (คนเมือง)	112	58.60
เพศ		
ชาย	120	62.80
หญิง	71	37.20
อายุ		
20 ปีและต่ำกว่า	3	1.60
21-40 ปี	69	36.10
41-60 ปี	108	56.50
60 ปี ขึ้นไป	11	5.80
อาชีพ		
แม่บ้าน / ไม่ได้ประกอบอาชีพ	16	8.40
รับจ้าง	24	12.50
ค้าขาย ธุรกิจส่วนตัว	32	16.80
รับราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ	7	3.70
เกษตรกรรวม	107	56.00
นักเรียน นักศึกษาหรือว่างงาน	5	2.60
รายได้ต่อเดือน		
ต่ำกว่า 5,000 บาท	136	71.20
5,001-8,000 บาท	43	22.51
8,001-10,000 บาท	10	5.24
10,001 ขึ้นไป	2	1.05

ตาราง 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
ระดับการศึกษา		
ไม่ได้เรียนหนังสือ	41	21.50
ประถมศึกษา (ป.1-ป.6)	123	64.40
มัธยมศึกษา (ม.1-ม.6)/ ปวช.	19	9.90
ปวส./อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	4	2.10
ปริญญาตรี หรือ สูงกว่า	4	2.10

4.2.2 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อ

การรับรู้ข้อมูลข่าวสารข่าวสารผ่านสื่อ ผู้ศึกษาได้นำเสนอใน 4 ประเด็น กล่าวคือ ประเด็นแรกการวิเคราะห์ความถี่ในการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับขยะมูลฝอย และการจัดการของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ร้อยละ คะแนนเฉลี่ย รวมทั้งส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประเด็นที่สอง ได้แก่ การจัดกลุ่มผู้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขยะมูลฝอย และการจัดการเพื่อนำไปสู่การทดสอบเปรียบเทียบพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ประเด็นที่สาม การสำรวจผลของข่าวสารต่อพฤติกรรม และ ประเด็นสุดท้าย การสำรวจเนื้อหาเรื่องขยะมูลฝอยที่สนใจเป็นพิเศษ ผลการศึกษาแสดงตามตาราง 4.2 – 4.5 ตามลำดับ ดังนี้

1) การวิเคราะห์ความถี่ในการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับขยะมูลฝอย และการจัดการ

การวิเคราะห์ความถี่ในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับขยะมูลฝอย และการจัดการ ได้แก่ ร้อยละ และคะแนนเฉลี่ย รวมทั้งส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เมื่อพิจารณาจากแหล่งข่าวสาร พบว่า กลุ่มตัวอย่างได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับขยะมูลฝอยและการจัดการ มีระดับความถี่ “บ่อยครั้ง” (ได้รับข่าวสารมากกว่าหรือเท่ากับสัปดาห์ละครั้ง) จากโทรทัศน์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 10.50 รองลงมาได้รับข้อมูลข่าวสารจากหนังสือพิมพ์และสิ่งพิมพ์ต่างๆ คิดเป็นร้อยละ 8.90 และกลุ่มตัวอย่างได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับขยะมูลฝอยและการจัดการ มีระดับความถี่ “นานๆ ครั้ง” (ได้รับข่าวสารมากกว่าสัปดาห์ละครั้ง) จากหนังสือพิมพ์และสิ่งพิมพ์ต่างๆ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 54.50 รองลงมา คือ ได้รับข้อมูลข่าวสารจากโทรทัศน์ คิดเป็นร้อยละ 53.90 และวิทยุ คิดเป็น ร้อยละ 43.46 ส่วนแหล่งข่าวสารที่กลุ่มตัวอย่างไม่เคยรับข้อมูลข่าวสารมากที่สุด มีระดับความถี่ “ไม่เคยรับข่าวสาร” คือ จากเจ้าหน้าที่ของรัฐ คิดเป็นร้อยละ 78.00 รองลงมาคือ หอกระจายข่าวของหมู่บ้าน และจากบุคคลอื่น เช่น ผู้นำหมู่บ้าน เพื่อน คิดเป็นร้อยละ 69.60 เท่ากัน

จากข้อมูลดังกล่าวการที่กลุ่มตัวอย่างได้รับข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ หรือสิ่งพิมพ์ต่างๆ มากที่สุด แม้จะมีระดับนานๆ ครั้งก็ตาม อาจเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างมีนิสัยรักการอ่านเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว และไม่มีปัญหาเรื่องการอ่าน ถึงแม้ว่าจะได้รับการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาเป็นส่วนใหญ่ก็ตาม กลุ่มตัวอย่างจึงเปิดรับสื่อชนิดนี้ ซึ่งปัจจุบันสื่อประเภทนี้มีการปรับปรุงทั้งคุณภาพและรูปแบบให้มีความทันสมัย มีสีสันสวยงามมากกว่าสมัยก่อน อีกทั้งมีข่าวสารจำนวนมากจะอ่านซ้ำหรือเร็ว ในโอกาสใดที่เหมาะสมกับตนก็ได้ หรือหากสนใจจะเก็บไว้อ่านซ้ำหรือทบทวนก็ทำได้ ซึ่งคุณสมบัติดังกล่าวอาจทำให้สื่อประเภทนี้เข้าถึงกลุ่มตัวอย่างมากที่สุด

ส่วนสื่อโทรทัศน์ ถึงแม้จะเป็นสื่อที่เข้าใจง่าย มีข้อจำกัดในการเปิดรับชมน้อย เช่น คนที่ไม่มีทักษะในการอ่านหนังสือก็สามารถรับชมได้ การรับชมสะดวก สามารถทำได้ที่บ้านไม่ต้องเดินทางไปทีอื่นก็สามารถรับข่าวสารได้ดีและชัดเจน ซึ่งสื่อโทรทัศน์มีทั้งภาพเคลื่อนไหว สีสัน และเสียงได้สร้างอรรถรส ความรู้สึกที่คล้อยตามได้ดีกว่าสื่ออื่นๆ แต่เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างจะมีเวลาหลังจากกลับมาจากทำงานในไร่ ในสวน ซึ่งก็เหน็ดเหนื่อยอยู่แล้ว ดังนั้น จึงเลือกที่เปิดดูหนัง ดูละคร หรือรายการที่สร้างความบันเทิงมากกว่าที่จะเลือกดูรายการที่ให้สาระ อีกทั้งในช่วงเวลาค่ารายการ โทรทัศน์ส่วนใหญ่จะเป็นรายการที่สร้างความบันเทิงมากกว่ารายการที่ให้ความรู้แล้ว แต่ถึงมีรายการที่ให้สาระกลุ่มตัวอย่างก็ไม่เลือกที่จะดูรายการนั้นๆ เท่าไหร่ เหตุผลดังกล่าวทำให้กลุ่มตัวอย่างจึงไม่ค่อยได้รับข่าวสารเกี่ยวกับขยะมูลฝอยจากสื่อโทรทัศน์

สำหรับสื่อวิทยุ นั้น ถึงแม้ปัจจุบันจะมีวิทยุแทบทุกครัวเรือนก็ตาม แต่ก็ไม่ได้เพื่อฟังข่าวสารอย่างในอดีต เนื่องจากสื่อวิทยุได้มุ่งเน้นทางด้านธุรกิจและความบันเทิงมากกว่าการให้ความรู้แก่ผู้ฟัง อีกทั้งกลุ่มตัวอย่างจะต้องหากลิ้นและรายการในการรับฟังข้อมูลข่าวสารด้วยตนเอง ซึ่งบางครั้งอาจจะไม่สามารถจดจำคลื่นและชื่อรายการที่ให้ข่าวสารได้ และที่สำคัญไม่มีภาพ ทำให้ได้รับความสนใจน้อย จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างจำนวนน้อยที่รับฟังข่าวสารเกี่ยวกับขยะมูลฝอยจากสื่อวิทยุ และก็ได้ตั้งใจฟังอย่างสม่ำเสมอเพราะไม่มีเวลาเปิดฟังด้วย และการรับฟังเพียงอย่างเดียวไม่สามารถที่จะทำให้จดจำและเข้าใจถึงวิธีการทั้งหมดได้ในเวลาอันรวดเร็ว และข่าวสารเกี่ยวกับขยะมูลฝอยจากสื่อวิทยุมีไม่บ่อยนัก จึงทำให้ไม่นิยมเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับขยะมูลฝอยจากสื่อวิทยุ การที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยรับข่าวสารเกี่ยวกับขยะมูลฝอยจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ หอกระจายข่าวของหมู่บ้าน และบุคคลอื่นๆ ตามลำดับ อาจเนื่องมาจากการที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ออกไปทำงานในไร่สวนตั้งแต่เช้าจนถึงค่ำ โอกาสที่จะได้พบเจอและรับข่าวสารจากเจ้าหน้าที่ของรัฐจึงเป็นไปได้ยาก อีกทั้งกลับมาที่เหนื่อยล้าจากการทำงานจึงไม่ค่อยมีเวลาที่จะพบปะสนทนากับบุคคลอื่นนอกบ้าน หรือหากมีเวลาจะสนทนาแต่เรื่องธรรมดาทั่วไป จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยรับรู้ข่าวสารผ่านสื่อดังกล่าว ซึ่งขัดแย้งจาก

การศึกษาของ ลีคีก ฤทธิเนติกุล (2540) ที่พบว่า ชาวเขาเผ่าม้งบ้านคอยปุย - ช่างเคียน ส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลข่าวสารจากหอกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน วิทยุกระจายเสียง และโทรทัศน์

จากข้อมูลข้างต้น สอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เพิ่มเติมที่พบว่า ในบ้านแม่สาใหม่จะมีการจัดสถานที่สำหรับอ่านหนังสือพิมพ์ของหมู่บ้าน ส่วนบ้านโป่งแยงนอกนั้นไม่มีสถานที่ดังกล่าวแต่จะนิยมไปอ่านหนังสือพิมพ์และสิ่งพิมพ์ต่างๆ กันที่ร้านค้าที่อยู่บริเวณต่างๆ ของหมู่บ้าน จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างได้รับข่าวสารจากสื่อดังกล่าวมากกว่าสื่ออื่นๆ และยังพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับข่าวสารเกี่ยวกับขยะมูลฝอยและการจัดการจากสื่อบุคคล รวมทั้งจากหอกระจายข่าวของหมู่บ้าน (มีเฉพาะบ้านแม่สาใหม่) ซึ่งส่วนใหญ่จะประกาศข่าวสารช่วงเช้าเวลาประมาณ 06.00-07.00 น. และในช่วงเย็นเวลาประมาณ 19.00 น. ซึ่งบางครั้งกลุ่มตัวอย่างก็ไม่ได้รับรู้ข่าวสาร เนื่องจากออกไปทำงานแล้ว และกลับมาก็มีดักงานเลยเวลากระจายข่าวสารแล้ว จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นว่าขัดแย้งกับสังคมชาวบ้านหรือสังคมของคนในชนบทโดยทั่วไป ไปที่จะได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ จากสื่อบุคคลเป็นส่วนใหญ่ เช่น ผู้นำ หมู่บ้าน เพื่อนบ้าน เป็นต้น เพราะส่วนมากสังคมชาวบ้านหรือตามชนบทจะมีความเป็นอยู่อย่างใกล้ชิด ถ้อยทีถ้อยอาศัยกัน มีอะไรก็จะพูดคุยกันมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนข่าวสารกัน ดังจะเห็นได้จากการศึกษาของ วิชัย จ้าวเจริญ (2547) ที่พบว่า ในชุมชนม้งบ้านป่าเกี๊ยะมีการถ่ายทอดและเรียนรู้ในเรื่องต่างๆ จากวิถีชีวิตประจำวัน พิธีกรรมและความเชื่อที่กระทำภายในชุมชน ทั้งจากการเข้าร่วมกิจกรรมโดยตรงและซึมซับเอง และการถ่ายทอดในระดับครัวเรือน ก็มีผลโดยตรงต่อศักยภาพในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในส่วนของการรับรู้ข่าวสารข้อมูลจากภายนอกที่ปัจจุบันชุมชนสามารถรับรู้จากสื่อต่างๆ อย่างมากมาย ทั้งจากสื่อวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์และการประชุมประจำเดือน การมีเสียงตามสายกระจายข่าว ทำให้ชุมชนสามารถทราบและติดตามความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารทางด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตลอดเวลา ชุมชนจึงมีศักยภาพในการจัดการฯ มากยิ่งขึ้น

ดังนั้น กล่าวได้ว่า สื่อแต่ละชนิดก็จะมีคุณสมบัติในการเข้าถึงผู้รับข่าวสารต่างกัน และหากสื่อสามารถส่งข่าวสารที่ตรงกับความต้องการของผู้รับข่าวสารได้ ก็มีผลต่อพฤติกรรมของผู้รับข่าวสารด้วย และความถี่ของสื่อก็มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้วย

สำหรับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 191 ครัวเรือน พบว่ามีคะแนนเฉลี่ย 8.97 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.41 ดังแสดงในตาราง 4.2

ตาราง 4.2 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับขยะมูลฝอยและการจัดการ จำแนกตามสื่อชนิดต่างๆ

แหล่งข่าวสาร	บ่อยครั้ง		นานๆ ครั้ง		ไม่เคยรับ	
	(3 คะแนน)		(2 คะแนน)		(1 คะแนน)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เจ้าหน้าที่รัฐ	3	1.60	39	20.40	149	78.00
วิทยุ	11	5.76	83	43.46	97	50.78
โทรทัศน์	20	10.50	103	53.90	68	35.60
หนังสือพิมพ์และสิ่งพิมพ์ต่างๆ	17	8.90	104	54.50	70	36.60
หอกระจายข่าวของหมู่บ้าน	8	4.20	50	26.20	133	69.60
บุคคลอื่น เช่น ผู้นำหมู่บ้าน เพื่อน ครู	14	7.33	44	23.07	133	69.60
คะแนนรวมของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 191 ครั้วเรือน = 1,715 คะแนน						
คะแนนเฉลี่ย = 8.98 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 2.41						

2) การจัดกลุ่มการรับรู้ข่าวสารผ่านสื่อ

การจัดกลุ่มการรับรู้ข่าวสารผ่านสื่อเกี่ยวกับขยะมูลฝอยและการจัดการ ผู้ศึกษาจัดกลุ่มเพื่อนำไปสู่การทดสอบเปรียบเทียบพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย โดยจำแนกตามแหล่งข่าวสารเกี่ยวกับขยะมูลฝอยและการจัดการที่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นสมมติฐานข้อที่ 3 ของการศึกษา สำหรับในการศึกษาครั้งนี้ ใช้คะแนนเฉลี่ยของการรับรู้ข่าวสารผ่านสื่อเกี่ยวกับขยะมูลฝอยและการจัดการของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 191 ครั้วเรือน ซึ่งมีค่าเท่ากับ 8.98 คะแนน เป็นเกณฑ์ในการแบ่งกลุ่ม โดยผู้มีคะแนนต่ำกว่า 8.98 คะแนน จัดเป็นผู้รับรู้ข่าวสารน้อย ส่วนผู้ที่มีคะแนนตั้งแต่ 8.98 คะแนน ขึ้นไป จัดเป็นผู้รับรู้ข่าวสารมาก

ผลการจัดกลุ่ม พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับรู้ข่าวสารผ่านสื่อเกี่ยวกับขยะมูลฝอยและการจัดการน้อย หรือมีคะแนนการรับรู้ข่าวสารต่ำกว่า 8.98 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 57.10 ทั้งนี้ สื่อต่างๆ อาจนำเสนอข่าวสารเกี่ยวกับขยะมูลฝอยน้อย และไม่มีความต่อเนื่อง รวมทั้งข่าวสารที่นำเสนอบางครั้งมีเนื้อหาไม่ตรงกับความต้องการของกลุ่มตัวอย่าง จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับขยะมูลฝอยน้อย มีข้อสังเกตว่า แม้ว่าจะได้รับข่าวสารบ้าง (มากกว่าสัปดาห์ละครั้ง) จากสื่อหนังสือพิมพ์และสิ่งพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ข่าวสาร แต่ข่าวสารที่ได้รับนั้นจากไม่ตรงกับความต้องการแล้ว ยังไม่สามารถนำมาปฏิบัติได้ในชีวิตประจำวันของกลุ่มตัวอย่าง จึงทำให้เป็นผู้รับรู้ข่าวสารน้อย ดังมีรายละเอียดแสดงผลในตาราง 4.3

ตาราง 4.3 สรุปการรับรู้ข่าวสารผ่านสื่อเกี่ยวกับขยะมูลฝอยและการจัดการ

ระดับการรับรู้ข่าวสารผ่านสื่อ	จำนวน	ร้อยละ
รับรู้ข่าวสารน้อย (คะแนนต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ย)	109	57.10
รับรู้ข่าวสารมาก (คะแนนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ย)	82	42.90
รวม	191	100.00

หมายเหตุ : คะแนนเฉลี่ย = 8.98

3) ผลของข่าวสารต่อพฤติกรรม

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่า ข่าวสารมีผลต่อพฤติกรรมและมีการปฏิบัติตามบ้าง คิดเป็นร้อยละ 49.70 รองลงมาเห็นว่าไม่มีผลเลย คิดเป็นร้อยละ 41.90 มีผลและปฏิบัติตามทุกครั้ง คิดเป็นร้อยละ 8.40 การที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จัดเป็นผู้ที่รับรู้ข่าวสารน้อย แต่มีความเห็นในเรื่องดังกล่าวต่างกัน เพราะแต่ละคนมีความเข้าใจในข่าวสารแตกต่างกันไป ซึ่งขึ้นอยู่กับความชัดเจนของข้อมูลข่าวสารและความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน หากข่าวสารที่นำเสนอตรงกับความต้องการของตนเองก็มีผลต่อการให้ความสำคัญของข่าวสาร และมีผลต่อการนำไปปฏิบัติตามด้วย ดังแสดงผลในตาราง 4.4

ตาราง 4.4 ผลของข่าวสารต่อพฤติกรรม

ผลของข่าวสารต่อพฤติกรรม	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มีผลเลย	80	41.90
มีผลและปฏิบัติตามบ้าง	95	49.70
มีผลและปฏิบัติตามทุกครั้ง	16	8.40
รวม	191	100.00

4) เนื้อหาเรื่องขยะมูลฝอยที่สนใจเป็นพิเศษ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ สนใจเรื่องการลดปริมาณขยะมูลฝอย คิดเป็นร้อยละ 41.40 รองลงมาสนใจเรื่องการนำกลับมาใช้ประโยชน์ คิดเป็นร้อยละ 24.60 การป้องกันอันตรายจากขยะมูลฝอย คิดเป็นร้อยละ 22.00 การกำจัด คิดเป็นร้อยละ 6.80 การคัดแยกและรวบรวม คิดเป็นร้อยละ 5.20 จะเห็นว่าสิ่งที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสนใจในเนื้อหาขยะมูลฝอยแตกต่างกัน เพราะมีความต้องการรับรู้ในเนื้อหาแต่ละเรื่องมีความมากน้อยต่างกัน โดยเรียงลำดับให้มีความสำคัญกับเรื่องที่เกี่ยวข้องและตรงกับความต้องการของตนเองมากที่สุด เพื่อจะได้นำมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติในชีวิตประจำวันให้มีความเหมาะสมมากขึ้น ดังแสดงผลในตาราง 4.5

ตาราง 4.5 เนื้อหาเรื่องขยะมูลฝอยที่สนใจเป็นพิเศษ

เนื้อหาเรื่องขยะมูลฝอยที่สนใจเป็นพิเศษ	จำนวน	ร้อยละ
การคัดแยกและรวบรวม	10	5.20
การกำจัด เช่น ฝังกลบ เผา และหมักปุ๋ย	13	6.80
การนำกลับมาใช้ประโยชน์	47	24.60
การลดปริมาณขยะมูลฝอย	79	41.40
การป้องกันอันตรายจากขยะมูลฝอย	42	22.00
รวม	191	100.00

4.2.3 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขยะมูลฝอยและการจัดการ

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขยะมูลฝอยและการจัดการ ผู้ศึกษาได้นำเสนอใน 2 ประเด็น คือ การวิเคราะห์คะแนนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขยะมูลฝอยและการจัดการ ได้แก่ ร้อยละ คะแนนเฉลี่ย รวมทั้งส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน รวมทั้งนำเสนอผลการจัดกลุ่มผู้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขยะมูลฝอยและการจัดการ เพื่อนำไปสู่การทดสอบเปรียบเทียบพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอย ผลการศึกษาแสดงตามตาราง 4.6–4.7 ตามลำดับ ดังนี้

1) การวิเคราะห์คะแนนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขยะมูลฝอยและการจัดการ

การวิเคราะห์คะแนนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขยะมูลฝอยและการจัดการ ได้แก่ ร้อยละ คะแนนเฉลี่ย รวมทั้งส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ตอบข้อคำถามในการวัดความรู้ความเข้าใจได้ถูกต้องทุกข้อ โดยเมื่อพิจารณาการตอบคำถามของกลุ่มตัวอย่างพบว่า ข้อคำถามที่กลุ่มตัวอย่างตอบถูกต้องส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 97.40 คือขยะมูลฝอย หมายถึง

บรรดาสิ่งของที่ไม่ต้องการใช้แล้ว ทั้งที่เน่าเปื่อยและไม่เน่าเปื่อย ส่วนข้อความที่กลุ่มตัวอย่างตอบ ได้ถูกต้องรองลงมา คิดเป็นร้อยละ 96.90 เท่ากันมีจำนวน 3 ข้อ คือ ภาชนะบรรจุสารพิษกำจัด ศัตรูพืช เช่น กระจังยาฆ่าแมลงถือเป็นขยะอันตราย การเผาขยะมูลฝอยทำให้เกิดควันและเขม่า เป็นอันตรายต่อสุขภาพและส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และขยะประเภทกระดาษแข็ง กระดาษ หนังสือพิมพ์ ก่อองกระดาษ ควรกำจัดโดยการแยกไว้ขายหรือนำมาใช้ซ้ำ อย่างไรก็ตาม ยังมี ข้อคำถาม 2 ประเด็น ที่ยังมีผู้ตอบผิดอยู่ประมาณ 1 ใน 4 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด คือ ขยะมูลฝอย เป็นบ่อเกิดของเชื้อโรคต่างๆ และเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ของพาหะนำโรค ได้แก่ แมลงสาบ ยุง เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ 25.10 และวัสดุที่ใช้บรรจุอาหารโดยไม่เป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม คือ ถุงพลาสติก คิดเป็นร้อยละ 24.10

จะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจในข้อความดี จึงตอบได้ถูกต้องเป็น ส่วนใหญ่ แต่ข้อคำถามที่ยังคงมีผู้ตอบผิดเกี่ยวกับเรื่อง ขยะมูลฝอยเป็นบ่อเกิดของเชื้อโรคต่างๆ และเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ของพาหะนำโรค ได้แก่ แมลงสาบ ยุง เป็นต้น เนื่องจากมีความรู้ความ เข้าใจไม่เพียงพอในเรื่องดังกล่าว ซึ่งปัญหาจากขยะมูลฝอยมีอีกมากมายล้วนมีผลเสียต่อสุขภาพ ออนามัยและสิ่งแวดล้อม ส่วนเรื่องวัสดุที่ใช้บรรจุอาหารโดยไม่เป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม คือ ถุงพลาสติกที่กลุ่มตัวอย่างยังคงตอบผิดอยู่นั้น เพราะนอกจากขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องดังกล่าว ยังมีความเข้าใจคลาดเคลื่อนที่คิดว่า วัสดุดังกล่าวสามารถย่อยสลายได้เองตามธรรมชาติ จึงไม่มี ผลกระทบใดๆ ต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งจากข้อมูลกรมควบคุมมลพิษ กล่าวถึง ระยะเวลาที่ขยะมูลฝอย แต่ละชนิดย่อยสลายตามธรรมชาติ มีดังนี้ 1) เศษกระดาษ 2-5 เดือน 2) เปลือกส้ม 6 เดือน 3) ถ้วยกระดาษเคลือบ 5 ปี 4) ก้นกรองบุหรี่ 12 ปี 5) รองเท้าหนัง 25-40 ปี 6) กระจัง อลูมิเนียม 80-100 ปี 7) ถุงพลาสติก 450 ปี และ 8) โฟมจะไม่ย่อยสลายและควรหลีกเลี่ยง การใช้ (http://www.pcd.go.th/info_serv/waste_rubbish.htm)

สำหรับการระดับวัดความรู้ความเข้าใจจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 191 คน พบว่ามี คะแนนเฉลี่ย 13.58 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.08 ดังแสดงในตาราง 4.6

ตาราง 4.6 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขยะมูลฝอยและการจัดการของกลุ่มตัวอย่าง

คำถามวัดความรู้ความเข้าใจ	ตอบถูก	ตอบผิด
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
1. ขยะมูลฝอย หมายถึง บรรดาสิ่งของที่ไม่ต้องการใช้แล้ว ทั้งที่ เน่าเปื่อยและไม่เน่าเปื่อย	186 (97.40)	5 (2.60)
2. ขยะสด ได้แก่ เศษอาหาร พืชผัก เศษเนื้อสัตว์	165 (86.40)	26 (13.60)
3. เศษแก้ว พลาสติก ขวด ไม้ กระดาษ จัดเป็นขยะ	182 (95.30)	9 (4.70)
4. ภาชนะบรรจุสารพิษกำจัดศัตรูพืช เช่น ภาชนะยาฆ่าแมลง ถือเป็นขยะอันตราย	185 (96.90)	6 (3.10)
5. ที่รองรับขยะที่ถูกสุขลักษณะควรมีฝาปิด กั้นไม่รั่ว	182 (95.30)	9 (4.70)
6. ในครัวเรือนควรมีถังขยะเพื่อแยกขยะแต่ละประเภท เช่น ขยะแห้ง ขยะเปียก	179 (93.70)	12 (6.30)
7. วัสดุที่ใช้บรรจุอาหาร โดยไม่มีอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม คือ ถุงพลาสติก	145 (75.90)	46 (24.10)
8. การเผาขยะมูลฝอยทำให้เกิดควันและเขม่าเป็นอันตรายต่อ สุขภาพและส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	185 (96.90)	6 (3.10)
9. ขยะมูลฝอยเป็นบ่อเกิดของเชื้อโรคต่างๆ และเป็นแหล่ง เพาะพันธุ์ของพาหะนำโรค ได้แก่ แมลงสาบ ยุง เป็นต้น	143 (74.90)	48 (25.10)
10. เศษอาหาร เศษผัก ผลไม้ ควรมีการแยกทิ้งลงไป ในภาชนะที่มี ฝาปิด ไม่รั่ว นำไปเลี้ยงสัตว์ หรือนำไปฝังกลบ	178 (93.20)	13 (6.80)
11. ขยะประเภทแก้วแตก ขวดแตก การจัดการ โดยทิ้งร่วมกับ ขยะประเภทอื่น	165 (86.40)	26 (13.60)
12. ขยะประเภทพลาสติก ท่อน้ำพลาสติก การกำจัดที่ถูกต้องวิธี คือ เผาในเตาเผา	160 (83.80)	31 (16.20)

ตาราง 4.6 (ต่อ)

คำถามวัดความรู้ความเข้าใจ	ตอบถูก	ตอบผิด
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
13. ขยะประเภทกระป๋องยาฆ่าแมลง ซากหลอดไฟนีออน ควรกำจัด โดยวิธีห่อให้มีคิซิด แล้วนำไปกำจัดอย่างถูกวิธีในสถานที่ กำหนดไว้เท่านั้น	181 (94.80)	10 (5.20)
14. ขยะประเภทกระดาษแข็ง กระดาษหนังสือพิมพ์ ก่อขยะ ควรกำจัดโดยการแยกไว้ขายหรือนำมาใช้ซ้ำ	185 (96.90)	6 (3.10)
15. การนำขวดมาล้างเพื่อใช้บรรจุน้ำหรือใช้ประโยชน์อย่างอื่น เป็นวิธีการหนึ่งในการลดปริมาณขยะมูลฝอย	172 (90.10)	19 (9.90)
คะแนนรวมของกลุ่มตัวอย่าง 191 ครั้วเรือน = 2,593 คะแนน		
คะแนนเฉลี่ย = 13.58 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 2.08		

หมายเหตุ : ข้อคำถามที่ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 15 เป็นข้อคำถามเชิงบวก หากตอบถูก ให้คะแนน 1 คะแนน หากตอบผิดให้คะแนน 0 คะแนน ส่วนข้อคำถามที่ 7, 11 เป็นข้อคำถามเชิงลบ หากตอบถูกให้คะแนน 0 คะแนน หากตอบผิดให้คะแนน 1 คะแนน

2) การจัดกลุ่มผู้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขยะมูลฝอยและการจัดการ

การจัดกลุ่มผู้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขยะมูลฝอยและการจัดการ ผู้ศึกษาจัดกลุ่มเพื่อนำไปสู่การทดสอบเปรียบเทียบพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย จำแนกตามกลุ่มผู้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขยะมูลฝอยและการจัดการแตกต่างกัน ซึ่งเป็นสมมติฐานข้อที่ 4 ของการศึกษา และการศึกษาครั้งนี้ ใช้คะแนนเฉลี่ยของการวัดความรู้ความเข้าใจจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 191 ครั้วเรือน ซึ่งมีค่าเท่ากับ 13.58 คะแนน เป็นเกณฑ์ในการแบ่งกลุ่ม โดยผู้มีคะแนนน้อยกว่า 13.58 คะแนน จัดเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจน้อย ส่วนผู้ที่มีคะแนนมากกว่า 13.58 คะแนน จัดเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจมาก

ผลการจัดกลุ่ม พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นผู้มีระดับความรู้ความเข้าใจมาก หรือมีความรู้ดี สามารถทำคะแนนมากกว่าคะแนนเฉลี่ย คิดเป็นร้อยละ 72.30 มีข้อสังเกตว่า ถึงแม้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะมีการศึกษาระดับประถมศึกษา แต่สามารถตอบคำถามได้ถูกต้อง อาจ

เนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างมีวุฒิที่สูงพอสมควร คือ อายุระหว่าง 41-60 ปี ตั้งสมประสงค์มา มาก และมีการปฏิบัติในชีวิตประจำวันอยู่แล้ว จึงนำมาเป็นแนวทางในการตอบข้อคำถามได้ถูกต้อง เป็นส่วนใหญ่ และข้อคำถามบางข้อเป็นเรื่องความรู้ทั่วไป ที่มีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ และกลุ่มตัวอย่างก็ได้รับรู้ข่าวสารผ่านสื่อ หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ บ้างแม้ว่าข่าวสารที่ได้รับ จากสื่อดังกล่าวมีระดับนานๆ ครั้งก็ตาม จึงนำมาใช้ประกอบการพิจารณาตอบคำถามได้ถูกต้องเป็น ส่วนใหญ่ ดังแสดงผลในตาราง 4.7

ตาราง 4.7 สรุปความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขยะมูลฝอยและการจัดการ

ระดับความรู้ความเข้าใจ	จำนวน	ร้อยละ
มีความรู้ความเข้าใจน้อย (ต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ย)	53	27.70
มีความรู้ความเข้าใจมาก (สูงกว่าคะแนนเฉลี่ย)	138	72.30
รวม	191	100.00

หมายเหตุ : คะแนนเฉลี่ย = 13.58

4.3 พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนบนพื้นที่สูง

การศึกษาพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้นำเสนอผลการศึกษา พฤติกรรมครอบคลุมทั้ง 3 ขั้นตอน ได้แก่ การเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย การคัดแยกขยะมูลฝอย ก่อนทิ้งและการนำไปใช้ประโยชน์ รวมทั้งการกำจัดขยะมูลฝอย นอกจากนี้ ผู้ศึกษาได้สำรวจข้อมูล เกี่ยวกับที่รองรับขยะมูลฝอยในครัวเรือน และสถานที่รวบรวมขยะมูลฝอยของหมู่บ้านก่อนนำไปกำจัด หรือนำมาใช้ประโยชน์ใหม่ด้วย ดังแสดงผลตามลำดับ ดังนี้

4.3.1 พฤติกรรมการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย

พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ในขั้นตอนการเก็บรวบรวม พบว่ากลุ่มตัวอย่างมี พฤติกรรมปฏิบัติในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.06 เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า การเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยของกลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติในระดับปานกลางทุกประเด็น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.76 -2.30 โดยส่วนใหญ่มีระดับการปฏิบัติ ด้านการรวบรวมขยะมูลฝอย “นานๆ ครั้ง” (น้อยกว่าหรือเท่ากับ 2 ครั้งต่อสัปดาห์) หากสังเกตจากข้อคำถามพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มิ

พฤติกรรมกรเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยทุกอย่างในถุงก่อนนำไปทิ้งถังขยะ มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุดคือ 2.30 และรองลงมา มีพฤติกรรมกรเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยทิ้งลงถังขยะประจำบ้านมีคะแนนเฉลี่ย 2.23 รวมทั้งมีการทิ้งขยะประเภทถุงพลาสติก กล่องโฟม รวมกับขยะมูลฝอยอื่น มีคะแนนเฉลี่ย 2.20 จะเห็นได้ว่าพฤติกรรมดังกล่าวแม้จะเป็นการปฏิบัติในระดับนานๆ ครั้งก็ตาม แต่เป็นการปฏิบัติกันมาอย่างต่อเนื่องด้วยความเคยชินเป็นเวลานาน โดยเฉพาะในเรื่องการทิ้งขยะมูลฝอยหลายประเภทรวมกัน ซึ่งทำให้ขยะที่เน่าเปื่อยปะปนกับขยะประเภทที่แยกขายหรือนำมาใช้ประโยชน์ และทำให้ยากต่อการกำจัดด้วย ข้อมูลข้างต้นสอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เพิ่มเติมพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีถังแยกประเภทขยะมูลฝอยในครัวเรือน และจะเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยทุกประเภทใส่ถุงพลาสติกก่อนนำไปทิ้งลงในภาชนะรองรับต่างๆ เช่น กระจอบปุยและเข่งสาน เมื่อเต็มแล้วนำไปทิ้งทั้งกระจอบหรือทิ้งเฉพาะขยะ และมีการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้กองไว้ข้างๆ บริเวณบ้านบ้างแต่ปริมาณขยะประเภทดังกล่าวมีจำนวนน้อย จึงไม่ค่อยจะปฏิบัติ ประกอบกับขยะมูลฝอยในครัวเรือนในแต่ละวันมีปริมาณน้อย เพราะส่วนใหญ่จะออกไปทำงานนอกบ้าน ในไร่นา ส่วน ทั่ววันขยะส่วนใหญ่ที่เหลือจากการบริโภคจึงอยู่นอกบ้าน ในไร่นาของตนเอง และไม่ได้นำกลับมาด้วย จึงไม่ค่อยมีการปฏิบัติหรือปฏิบัตินานๆ ครั้ง พฤติกรรมกรเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยจึงอยู่ในระดับปานกลาง รายละเอียดดังแสดงผลในตาราง 4.8

ตาราง 4.8 พฤติกรรมกรเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย

พฤติกรรมกรเก็บรวบรวม ขยะมูลฝอย	บ่อย	นานๆ	ไม่	Mean	Sd.	แปลผล
	ครั้ง	ครั้ง	ปฏิบัติ			
	จำนวน	จำนวน	จำนวน			
	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)			
1. รวบรวมขยะมูลฝอยทิ้งลงในถังขยะ ประจำบ้าน	58 (30.40)	118 (61.80)	15 (7.90)	2.23	0.58	ปาน กลาง
2. รวบรวมขยะมูลฝอยทุกอย่างในถุง ก่อนนำไปทิ้งถังขยะ	65 (34.00)	119 (62.30)	7 (3.70)	2.30	0.54	ปาน กลาง
3. ทิ้งขยะมูลฝอยแต่ละประเภท เช่น ขยะสด ขยะแห้ง ในถังขยะของ แต่ละประเภท	28 (14.70)	89 (46.60)	74 (38.70)	1.76	0.69	ปาน กลาง

ตาราง 4.8 (ต่อ)

พฤติกรรมกรเก็บรวบรวม ขยะมูลฝอย	บ่อย	นานๆ	ไม่	Mean	Sd.	แปลผล
	ครั้ง	ครั้ง	ปฏิบัติ			
	จำนวน	จำนวน	จำนวน			
	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)			
4. ทิ้งขยะประเภทถุงพลาสติก กล่องโฟม ร่วมกับขยะประเภทอื่น	68 (35.60)	94 (49.20)	29 (15.20)	2.20	0.68	ปาน กลาง
5. รวบรวมสิ่งของหรือวัสดุที่ไม่ใช้ แล้ว ไว้ตามบริเวณใดบริเวณหนึ่ง ของบ้านก่อนจะนำไปกำจัดหรือนำ มาใช้ประโยชน์ใหม่	25 (13.10)	108 (56.50)	58 (30.40)	1.83	0.64	ปาน กลาง
รวม	-	-	-	2.06	0.63	ปาน กลาง

4.3.2 พฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยก่อนทิ้งและการนำไปใช้ประโยชน์

พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ในขั้นตอนการคัดแยกขยะมูลฝอยก่อนทิ้งและการนำไปใช้ประโยชน์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการปฏิบัติโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.95 โดยส่วนใหญ่มีระดับการปฏิบัติ “นานๆ ครั้ง” เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการคัดแยกเศษใบไม้ เศษกิ่งไม้ ที่ย่อยสลายได้ไว้เพื่อทำปุ๋ยหมักอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.50 และมีการระดับการปฏิบัติในเรื่องนำขวดมาล้างเพื่อใช้บรรจุน้ำ หรือใช้ประโยชน์อย่างอื่นก่อนนำไปทิ้ง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.55 รวมทั้งเรื่องการคัดแปลงภาชนะที่ไม่ใช้แล้วมาเป็นถังรองรับขยะมูลฝอย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.64 นอกนั้นกลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติในระดับปานกลาง จากการสัมภาษณ์เพิ่มเติมที่พบว่า ขยะในครัวเรือนมีปริมาณน้อย หากจะคัดแยกขยะประเภทที่ขายได้ก็ต้องใช้เวลานานถึงจะมีปริมาณมากเพียงพอต่อการขายแต่ละครั้ง จึงมีการปฏิบัติขั้นตอนนี้นานๆ ครั้ง ซึ่งขยะมูลฝอยที่มีการคัดแยกไว้ขาย เช่น หนังสือ กล่องกระดาษ เศษเหล็ก ขวดแก้วบางประเภท ท่อพลาสติก ท่อโลหะ สายยาง เป็นต้น ทั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างมีการนำภาชนะที่ไม่ใช้แล้ว เช่น กระจังสีมาใส่ตะปูและอุปกรณ์ก่อสร้าง หรือแจคดอกไม้ด้วย และจากการสังเกตพบว่าบางครัวเรือนมีเศษอาหาร เศษผัก ผลไม้ กองอยู่ข้างบ้านหรือตามโคนต้นไม้ด้วย และจากการสอบถามทราบว่ามิมีขยะมูลฝอยดังกล่าวปริมาณเล็กน้อย และคิดว่าจะย่อยสลายกลายเป็นปุ๋ยในที่สุด

ซึ่งในความเป็นจริงขยะแต่ละประเภทใช้ระยะเวลาในการย่อยสลายเองตามธรรมชาติ เช่น เปลือกส้ม กว่าจะย่อยสลายตามธรรมชาติจะใช้เวลาถึง 6 เดือน และขยะมูลฝอยส่วนที่เป็นขยะเปียก หรือขยะสด ส่วนใหญ่เป็นสารอินทรีย์ที่ย่อยสลายได้ง่าย ดังนั้นการนำไปกองทิ้งไว้ก็จะบูดเน่าและส่งกลิ่นเหม็น และยังทำให้เกิดปัญหาต่างๆอีกมากมายด้วย เช่น เป็นบ่อเกิดของเชื้อโรคต่างๆ และเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ของพาหะนำโรคต่างๆ มีข้อสังเกตว่ากลุ่มตัวอย่างสนใจในเนื้อหาในเรื่องการคัดแยกฯ น้อย แต่มีความสนใจเรื่องการลดปริมาณขยะมูลฝอยและการนำกลับมาใช้ประโยชน์มาก ซึ่งไม่ตรงกับพฤติกรรมที่แสดงออกของกลุ่มตัวอย่าง ดังนั้น จะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างยังขาดความรู้ความเข้าใจในบางประเด็น อยู่ ประกอบกับกลุ่มตัวอย่างมีความเคยชินในการเก็บรวบรวมขยะทุกประเภทรวมกัน จึงมีค้อยมีการปฏิบัติในขั้นตอนนี้ ซึ่งมีผลทำให้มีพฤติกรรมขั้นตอนนี้อยู่ในระดับปานกลาง ดังมีรายละเอียดแสดงผลในตาราง 4.9

ตาราง 4.9 พฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยก่อนทิ้งและการนำไปใช้ประโยชน์

พฤติกรรมกรรมการคัดแยกขยะ มูลฝอยก่อนทิ้งและการนำ ไปใช้ประโยชน์	บ่อย	นานๆ	ไม่	Mean	Sd.	แปลผล
	ครั้ง	ครั้ง	ปฏิบัติ			
	จำนวน	จำนวน	จำนวน			
	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)			
1. คัดแยกขยะประเภทเศษอาหาร เศษ ผัก ผลไม้ต่าง ๆ แล้วนำไปใช้ – ประโยชน์ต่างๆ เช่น เลี้ยงสัตว์ หรือทำปุ๋ยหมัก	31 (16.20)	110 (57.60)	50 (26.20)	1.90	0.65	ปาน กลาง
2. คัดแยก เศษใบไม้ เศษกิ่งไม้ ที่ย่อย สลายได้ไว้เพื่อทำปุ๋ยหมัก	103 (53.90)	80 (41.90)	8 (4.20)	2.50	0.58	มาก
3. คัดแยกขยะมูลฝอยประเภท กระดาษแข็ง กล่องกระดาษ หนังสือพิมพ์ไว้ขายหรือนำกลับมา ใช้ใหม่	30 (15.70)	134 (70.20)	27 (14.10)	2.02	0.55	ปาน กลาง
4. คัดแยกขยะ เช่น ถุงพลาสติก ขวด พลาสติก ไว้ใช้เป็นถุงรวบรวมขยะ หรือรวบรวมไว้ขาย	66 (34.60)	101 (52.90)	24 (12.60)	2.22	0.65	ปาน กลาง

ตาราง 4.9 (ต่อ)

พฤติกรรมกรรมการคัดแยกขยะ มูลฝอยก่อนทิ้งและการนำไปใช้ประโยชน์	บ่อย	นานๆ	ไม่	Mean	Sd.	แปลผล
	ครั้ง	ครั้ง	ปฏิบัติ			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
5. คัดแยกขยะประเภทขวดแก้ว กระป๋องเครื่องดื่ม เศษโลหะไว้ เพื่อขายให้กับผู้รับซื้อของเก่า	21 (11.00)	119 (62.30)	51 (26.70)	1.84	0.60	ปาน กลาง
6. คัดแปลงนำภาชนะที่ไม่ใช้แล้ว เช่น ถังผงซักฟอก ถังสี ฯลฯ นำมา เป็นถังรองรับขยะมูลฝอย	19 (9.90)	84 (44.00)	88 (46.10)	1.64	0.66	น้อย
7. นำขวดมาล้างเพื่อใช้บรรจุน้ำหรือ ใช้ประโยชน์อย่างอื่นก่อนนำไปทิ้ง	14 (7.30)	77 (40.30)	100 (52.40)	1.55	0.63	น้อย
รวม	-	-	-	1.95	0.62	ปาน กลาง

4.3.3 พฤติกรรมการกำจัดขยะมูลฝอย

พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ในขั้นตอนการกำจัดพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการปฏิบัติในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.83 เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติในระดับน้อย ในเรื่องการจัดขยะมูลฝอยประเภทกระป๋อง ยาฆ่าแมลง ถ่าน ไฟฉาย แบตเตอรี่ โดยการทิ้งร่วมกับขยะมูลฝอยอื่นๆ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.20 นอกนั้นมีการปฏิบัติในระดับปานกลาง โดยมีการกำจัดขยะที่เป็นเศษไม้ ใบไม้ กิ่งไม้ ตามธรรมชาติ โดยการเผาทิ้งในที่โล่งแจ้ง มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 2.27 จากการสัมภาษณ์เพิ่มเติมพบว่า หากมีขยะมูลฝอยประเภทขยะสดคงเหลือจากการบริโภคในครัวเรือนก็จะนำไปเลี้ยงสัตว์บ้าง ส่วนขยะประเภทเศษไม้ เศษใบไม้ กิ่งไม้จะกำจัดโดยการเผาในที่โล่งแจ้งตามสะดวกแล้วแต่โอกาสในบริเวณต่างๆ เช่น ที่ว่างข้างบ้าน และในไร่ สวน ซึ่งตรงกับข้อมูลที่ได้จากการสังเกตที่พบร่องรอยจากการเผาได้ชัดเจนในบริเวณข้างบ้าน แสดงให้เห็นว่ายังคงมีการปฏิบัติเช่นเดิมอย่างต่อเนื่อง สำหรับขยะประเภทพลาสติก กล่องโฟม หากไม่แยกไว้ขายก็จะนำไปเผาเป็นส่วนใหญ่ หรือขุดหลุมฝังบ้าง โดยการนำขยะทิ้งกระสอบไปเผาหรือขุดหลุมฝังในไร่ สวนของตัวเอง (เนื่องจาก

มีกระสอบเป็นจำนวนมาก ซึ่งได้มาจากการซื้อเกลือ จี๋ไก่ จี๋วัว มาให้ปุยต้นไม้) แต่มีบางครัวเรือนที่นำขยะใส่กระสอบไปทิ้งในพื้นที่หมู่บ้านข้างเคียงด้วย ส่วนการกำจัดขยะอันตรายของกลุ่มตัวอย่าง เช่น กระป๋องยาฆ่าแมลงส่วนใหญ่จะบุดหลุมฝังในไร่ สวน ส่วนถ่านไฟฉาย แบตเตอรี่ ส่วนใหญ่จะทิ้งตามความสะดวกในบริเวณต่างๆ เช่น ข้างข้างทางพงหญ้า และให้เหตุผลว่าไม่ค่อยมีขยะประเภทดังกล่าวหรือมีจำนวนเล็กน้อย ซึ่งสารประกอบในถ่านไฟฉายนับเป็นอันตรายต่อมนุษย์และสิ่งแวดล้อมไม่แพ้กระป๋องยาฆ่าแมลง แต่เนื่องจากถ่านไฟฉายมีขนาดเล็กและไม่สามารถขายได้ จึงถูกมองข้ามความสำคัญไป

มีข้อสังเกตว่า กลุ่มตัวอย่างมีความสนใจในเนื้อหาเรื่องการกำจัดขยะมูลฝอยน้อย ทำให้ไม่ค่อยมีความรู้ความเข้าใจในขั้นตอนนี้ และทำให้กลุ่มตัวอย่างไม่ค่อยจะปฏิบัติ พฤติกรรมการกำจัดขยะมูลฝอยที่แสดงออกมาจึงอยู่ในระดับปานกลาง รายละเอียดดังแสดงผลในตาราง 4.10

ตาราง 4.10 พฤติกรรมการกำจัดขยะมูลฝอย

พฤติกรรมกำจัดขยะมูลฝอย	บ่อย	นานๆ	ไม่	Mean	Sd.	แปลผล
	ครั้ง	ครั้ง	ปฏิบัติ			
	จำนวน	จำนวน	จำนวน			
	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)			
1. กำจัดขยะมูลฝอยประเภทเศษอาหาร เศษผัก ผลไม้ต่างๆ ทุกวัน	39 (20.40)	107 (56.00)	39 (20.40)	1.97	0.66	ปานกลาง
2. กำจัดขยะที่เป็นเศษไม้ ใบไม้ กิ่งไม้ตามธรรมชาติ โดยการเผาทิ้งในที่โล่งแจ้ง	59 (30.90)	125 (65.40)	7 (3.70)	2.27	0.52	ปานกลาง
3. กำจัดขยะมูลฝอยประเภทถุงพลาสติก กล่องโฟม โดยการเผาหรือบุดหลุมฝัง	22 (11.50)	123 (64.40)	46 (24.10)	1.87	0.58	ปานกลาง
4. กำจัดขยะมูลฝอยประเภทกระป๋องยาฆ่าแมลง ถ่านไฟฉาย แบตเตอรี่ โดยการทิ้งร่วมกับขยะมูลฝอยอื่นๆ	7 (3.70)	24 (12.60)	160 (83.80)	1.20	0.48	น้อย
รวม	-	-	-	1.83	0.57	ปานกลาง

4.3.4 การจัดที่รองรับขยะมูลฝอยในครัวเรือน

การจัดที่รองรับขยะมูลฝอยในครัวเรือน พบว่า กลุ่มตัวอย่างเกือบทั้งหมดมีการจัดที่รองรับขยะมูลฝอยในครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 95.30 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นความสำคัญของขยะมูลฝอย จึงมีการจัดเตรียมที่รองรับขยะมูลฝอยหรือภาชนะรองรับขยะมูลฝอยไว้ในครัวเรือน และจากการสังเกตพบว่า ที่รองรับขยะมูลฝอยส่วนมากจะเป็นกระสอบปุยและเข่งสาน ซึ่งตั้งอยู่หน้าบ้านหรือข้างบ้าน โดยจะไม่มีถังแยกประเภทขยะมูลฝอยเป็นส่วนใหญ่ แต่ในครัวเรือนที่ขายอาหารซึ่งเป็นส่วนน้อยของกลุ่มตัวอย่าง จะมีถังหรือกระป๋องไว้สำหรับใส่ขยะสดพวกเศษอาหารต่างๆ จากการสัมภาษณ์เพิ่มเติมทราบว่า ขยะดังกล่าวไม่สามารถทิ้งลงภาชนะอื่น เช่น กระสอบหรือเข่งสานได้ เพราะจะรื้อซึมและส่งกลิ่นเหม็นหากทิ้งไว้นาน รวมทั้งบางครั้งจะมีเพื่อนบ้านมาขอเศษอาหารดังกล่าวนำไปเลี้ยงสัตว์ จึงทำให้ต้องมีถังแยกประเภทขยะดังกล่าว จะเห็นได้ว่าเป็นการจัดการที่เหมาะสม นอกจากนี้ร้านค้าจะมีภาพพจน์ที่ดีต่อผู้พบเห็นแล้ว ยังได้ประโยชน์จากการจัดการดังกล่าวด้วย ดังแสดงผลในตาราง 4.11

ตาราง 4.11 การจัดที่รองรับขยะมูลฝอยในครัวเรือน

จัดที่รองรับขยะมูลฝอยในครัวเรือน	จำนวน	ร้อยละ
มี	182	95.30
ไม่มี	9	4.70
รวม	191	100.00

4.3.5 สถานที่รวบรวมขยะมูลฝอยของหมู่บ้านก่อนนำไปกำจัดหรือนำมาใช้ประโยชน์

สถานที่รวบรวมขยะมูลฝอยของหมู่บ้าน ก่อนนำไปกำจัดหรือนำมาใช้ประโยชน์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ตอบว่า ไม่มีสถานที่รวบรวมขยะมูลฝอยก่อนนำไปกำจัด หรือนำมาใช้ประโยชน์ คิดเป็นร้อยละ 95.30 ส่วนผู้ที่ตอบว่ามีสถานที่รวบรวมขยะมูลฝอยฯ นั้นอาจเป็นเพราะเคยได้รับทราบข้อมูลว่าโรงเรียนบ้านโป่งแยงนอกมีการทำตะแกรงเพื่อคัดแยกขยะก่อนนำไปกำจัดหรือใช้ประโยชน์ ซึ่งปัจจุบันตะแกรงดังกล่าวได้หมดสภาพไม่สามารถใช้งานได้แล้ว และทางโรงเรียนไม่มีการซ่อมแซมหรือจัดทำขึ้นมาใหม่ และจากการสัมภาษณ์เพิ่มเติมพบว่าแต่ละครัวเรือนจะมีการรวบรวมขยะกันเอง โดยเฉพาะบ้านโป่งแยงนอกจะไม่มีสถานที่รวบรวมขยะของหมู่บ้าน แต่ในบ้านแม่สาใหม่จะมีสถานที่สำหรับทิ้งขยะ หรือรวบรวมขยะมูลฝอยก่อนจะทำการ

กำจัดของหมูบ้าน อยู่ห่างจากหมูบ้านประมาณ 3 กิโลเมตร เป็นพื้นที่ป่าที่ไถให้โล่งเตียน โดยจะมีการจัดการคนในหมูบ้านผลัดเปลี่ยนกันไปเผา เมื่อมีขยะมูลฝอยในปริมาณมากหรือขยะดังกล่าวแห้ง ซึ่งส่วนมากจะเผาในช่วงหน้าร้อน

จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นว่าบ้านโป่งนอกไม่มีสถานรวบรวมขยะของหมูบ้านฯ ซึ่งต่างกับบ้านแม่สาใหม่ หากมองในภาพรวมจะเห็นว่าบ้านแม่สาใหม่มีความสนใจ และเห็นถึงปัญหาของขยะมูลฝอยจึงได้มีเตรียมสถานที่สำหรับทิ้งขยะมูลฝอยของหมูบ้าน แต่การที่กลุ่มตัวอย่างตอบว่าไม่มีสถานที่ดังกล่าว อาจเนื่องมาจากพื้นที่ดังกล่าวอยู่ไกลจากหมูบ้าน อีกทั้งขยะมูลฝอยในครัวเรือนแต่ละวันก็มีปริมาณน้อย หากจะนำไปทิ้งแต่ละครั้งก็ต้องใช้เวลารวบรวม จึงมีการปฏิบัติบ่อยๆ จึงสะดวกที่จะจัดการเองทำให้ไม่สะดวกในการนำขยะไปทิ้งและอาจมีการปฏิบัติกันๆ ครั้ง ทำให้ไม่นึกถึงสถานที่ดังกล่าว รายละเอียดดังแสดงผลในตาราง 4.12

ตาราง 4.12 สถานที่รวบรวมขยะมูลฝอยของหมูบ้านก่อนนำไปกำจัดหรือนำมาใช้ประโยชน์

สถานที่รวบรวมขยะมูลฝอยของหมูบ้าน ก่อนนำไปกำจัดหรือนำมาใช้ประโยชน์	จำนวน	ร้อยละ
มี	17	8.90
ไม่มี	174	91.10
รวม	191	100.00

4.4 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนบนพื้นที่สูง

การศึกษาพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนบนพื้นที่สูง จะพิจารณาเปรียบเทียบพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยโดยครอบคลุมทั้ง 3 ขั้นตอน ได้แก่ พฤติกรรมการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย พฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยก่อนทิ้งและนำไปใช้ประโยชน์ รวมทั้งพฤติกรรมการกำจัดขยะมูลฝอย กับตัวแปรอิสระ ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล คือ ระดับการศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์ การรับรู้ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขยะมูลฝอยและการจัดการ ผลการศึกษาตามสมมติฐาน 4 ข้อ ดังนี้

1. ประชาชนบนพื้นที่สูงที่มีระดับการศึกษาต่างกัน จะมีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างกัน

2. ประชาชนบนพื้นที่สูงที่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ต่างกัน จะมีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างกัน
3. ประชาชนบนพื้นที่สูงที่มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อต่างกัน จะมีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างกัน
4. ประชาชนบนพื้นที่สูงที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขยะมูลฝอยและการจัดการต่างกัน จะมีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างกัน

โดยมีลำดับการนำเสนอผลการศึกษเป็นขั้นตอนดังนี้

- 4.4.1 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย
- 4.4.2 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยก่อนทิ้งและการนำไปใช้ประโยชน์
- 4.4.3 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการกำจัดขยะมูลฝอย

4.4.1 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยของประชาชนบนพื้นที่สูงที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน

การเปรียบเทียบพฤติกรรมการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย โดยเปรียบเทียบระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน ได้แก่ ระดับการศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์ การรับรู้ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขยะมูลฝอยและการจัดการ ตามลำดับ ดังนี้

ก) การเปรียบเทียบพฤติกรรมการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย ระหว่างระดับการศึกษาที่แตกต่างกันของประชาชนบนพื้นที่สูง

กลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษามีคะแนนพฤติกรรมการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 13.82 รองลงมา ได้แก่ ระดับมัธยมศึกษาหรือสูงกว่า มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 13.56 ไม่ได้เรียนหนังสือ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 13.27 หรืออีกนัยหนึ่งกลุ่มที่มีระดับการศึกษาขั้นประถมศึกษา มีพฤติกรรมการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยดีกว่าการศึกษาในระดับอื่น โดยเฉพาะกลุ่มที่ไม่ได้เรียนหนังสือ จะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ที่มีหน้าที่ในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนจะมีการศึกษาในระดับประถมศึกษา จึงมีประสบการณ์จากการจัดการขยะมูลฝอยมากที่สุดในครัวเรือนด้วย และสามารถที่จะจัดการขยะมูลฝอยในขั้นตอนนี้ได้ดีกว่ากลุ่มที่มีการศึกษาระดับอื่น แม้ว่าจะมีการปฏิบัติขั้นตอนนี้มานานๆ ครั้ง เนื่องจากมีปริมาณขยะมูลฝอยจำนวนน้อยก็ตาม คะแนนพฤติกรรมการเก็บรวมขยะมูลฝอยจึงดีกว่ากลุ่มอื่น ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรือสูงกว่า หากไม่อยู่ในวัยเรียนก็มีประกอบอาชีพอื่นๆ เช่น รับราชการ

พนักงานรัฐวิสาหกิจ ค้าขาย เป็นต้น จึงไม่ค่อยได้กลับบ้านทำหน้าที่ในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนโดยเฉพาะในชั้นตอนนี้ จึงมีผลทำให้มีคะแนนพฤติกรรมที่น้อยกว่ากลุ่มที่ศึกษาระดับประถม ส่วนกลุ่มผู้ที่ไม่ได้เรียนหนังสือมีคะแนนพฤติกรรมการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยน้อยที่สุด ซึ่งอาจเป็นบางส่วนของกลุ่มแม่บ้านไม่ได้ประกอบอาชีพ หรือรับจ้าง รวมทั้งผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปี เป็นต้น ไปด้วย การที่กลุ่มดังกล่าวไม่ได้รับการศึกษาแล้วเรียน จึงทำให้จัดการขยะมูลฝอยในชั้นตอนนี้ไม่ถูกต้อง ส่วนผู้ที่เริ่มเข้าสู่วัยชราส่วนใหญ่จะเห็นว่าไม่ค่อยจะมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมใดๆ ในครัวเรือน เนื่องจากจะมีลูกหลาน หรือบุคคลอื่นๆ ในครัวเรือนที่อ่อนวัยกว่าเป็นผู้ทำกิจกรรมแทน เช่น การประกอบอาหาร การทำความสะอาดบ้าน เป็นต้น ดังนั้น จึงมีส่วนทำให้พฤติกรรมในชั้นตอนนี้มีน้อยที่สุด ดังแสดงผลในตาราง 4.13

ตาราง 4.13 คะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนพฤติกรรมการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย ระหว่างระดับการศึกษาที่แตกต่างกันของประชาชนบนพื้นที่สูง

ระดับการศึกษา	n	Mean	Sd.
ไม่ได้เรียนหนังสือ	41	13.27	1.65
ประถมศึกษา	123	13.82	1.40
มัธยมศึกษาหรือสูงกว่า	27	13.56	1.18

และเมื่อทำการเปรียบเทียบพฤติกรรมการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย ระหว่างระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว พบว่า ประชาชนบนพื้นที่สูงที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยไม่แตกต่าง เนื่องจากการจัดการขยะมูลฝอยในชั้นตอนนี้ส่วนใหญ่ผู้ที่ทำหน้าที่ในการจัดการขยะมูลฝอย ส่วนใหญ่เป็นหัวหน้าครัวเรือน และเป็นเพศชาย (พ่อบ้าน) โดยปกติจะเป็นผู้มีอำนาจในการตัดสินใจและมีหน้าที่อบรมสั่งสอนถ่ายทอดเรื่องต่างๆ ในครัวเรือนอยู่แล้ว ดังนั้น ชั้นตอนนี้จึงมีการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน แม้ว่าจะได้รับการศึกษาสูงหรือไม่ก็ตาม ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการปฏิบัติในชั้นตอนนี้ขึ้นอยู่กับบทบาท หรือการมีส่วนร่วมของคนในครัวเรือนด้วย ดังแสดงผลในตาราง 4.14

ตาราง 4.14 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย ระหว่างระดับการศึกษาที่
แตกต่างกันของประชาชนบนพื้นที่สูง

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	9.774	2	4.887	2.376	0.096
Within Groups	386.780	188	2.057		
Total	396.555	190			

ข) การเปรียบเทียบพฤติกรรมการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย ระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์
ที่ต่างกันของประชาชนบนพื้นที่สูง

การเปรียบเทียบพฤติกรรมการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย ระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ที่
แตกต่างกันของประชาชนบนพื้นที่สูง พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ต่างกัน คือ กลุ่มชาวไทย
ภูเขา กับกลุ่มชาวไทย (คนเมือง) มีพฤติกรรมการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ .01 โดยกลุ่มชาวไทย (คนเมือง) มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มชาวไทยภูเขา หรือกล่าว
อีกนัยหนึ่งคือ กลุ่มชาวไทย (คนเมือง) มีพฤติกรรมการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยดีกว่ากลุ่มชาวไทยภูเขา
อาจเนื่องมาจากลักษณะการตั้งถิ่นฐานที่มีความแตกต่างกัน คือ กลุ่มชาวไทย (คนเมือง) มีการตั้ง
บ้านเรือนอยู่ใกล้เคียงกับเส้นทางคมนาคมหลัก สะดวกในการเดินทางไปติดต่อสื่อสารต่างๆ ใน
เมืองและมีโอกาสที่จะรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ได้รวดเร็วกว่า จึงมีการนำข้อมูลข่าวสารที่ได้รับมา
เป็นแนวทางในการปฏิบัติขั้นตอนนี้ดีกว่ากลุ่มชาวไทยภูเขา ที่มีลักษณะการตั้งถิ่นฐานอยู่บนที่ลาดชัน
การสัญจรไปมาจึงไม่สะดวก แม้ปัจจุบันจะมีรถส่วนตัวใช้ในการติดต่อค้าขายกับบุคคลภายนอก
ก็ตาม แต่การนำข่าวสารที่ได้รับมาใช้ในการจัดการขยะมูลฝอยนั้นแตกต่างกัน แม้จะมีปริมาณ
ขยะมูลฝอยมีจำนวนน้อยเหมือนกัน ก็ตาม ทั้งนี้ เนื่องจากกลุ่มชาวไทยภูเขายังคงมีปัญหาในด้าน
ภาษาที่ใช้ในการติดต่อสื่อสาร โดยเฉพาะกลุ่มคนรุ่นเก่าของหมู่บ้าน ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มคนสูงอายุ
ที่ส่วนหนึ่งที่ไม่สามารถอ่านหรือเขียนได้ แต่สามารถสนทนาในเบื้องต้นได้หากลงลึกในรายละเอียด
จะไม่เข้าใจ เนื่องจากกลุ่มดังกล่าวไม่ได้รับการศึกษาหรือได้รับการศึกษาน้อย ส่งผลให้บางครั้งไม่
เข้าใจในข่าวสารที่ได้รับหรือมีความเข้าใจคลาดเคลื่อน จึงทำให้นำมาใช้ในการปฏิบัติไม่ถูกต้อง
อันมีผลทำให้กลุ่มชาวไทยภูเขามีพฤติกรรมขั้นตอนนี้ต่ำกว่ากลุ่มชาวไทย (คนเมือง) หรืออีก
นัยหนึ่งกลุ่มชาวไทย (คนเมือง) พฤติกรรมการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยดีกว่ากลุ่มชาวไทยภูเขา
ดังแสดงผลใน ตาราง 4.15

ตาราง 4.15 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย ระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ที่แตกต่างกันของประชาชนบนพื้นที่สูง

กลุ่มชาติพันธุ์	n	Mean	Sd	t	Sig
ชาวไทยภูเขา	79	9.61	1.38	5.30**	0.000
ชาวไทย(คนเมือง)	112	10.82	1.67		

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

ค) เปรียบเทียบพฤติกรรมการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย ระหว่างการรับรู้ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อที่แตกต่างกันของประชาชนบนพื้นที่สูง

การเปรียบเทียบพฤติกรรมการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย ระหว่างการรับรู้ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อที่แตกต่างกันของประชาชนบนพื้นที่สูง พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการรับรู้ข่าวสารผ่านสื่อเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยต่างกัน มีพฤติกรรมการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 โดยกลุ่มผู้รับรู้ข่าวสารมาก มีคะแนนพฤติกรรมเฉลี่ยสูงกว่าผู้รับรู้ข่าวสารน้อยหรือกลุ่มผู้รับรู้ข่าวสารมาก มีพฤติกรรมการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยดีกว่าผู้รับรู้ข่าวสารน้อย จะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อบ้างในระดับนานๆ ครั้งจากสื่อหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ และวิทยุ ตามลำดับไม่แตกต่างกัน โดยกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้รับรู้ข่าวสารมากเป็นกลุ่มคนส่วนน้อยของการศึกษาครั้งนี้ ซึ่งอาจมีความเข้าใจในข่าวสารที่ได้รับจึงทำให้มีพฤติกรรมที่ดีกว่ากลุ่มผู้รับรู้ข่าวสารน้อย ซึ่งเป็นกลุ่มคนส่วนใหญ่ของการศึกษาและไม่ค่อยสนใจในเนื้อหาของข่าวสารการรวบรวมขยะมูลฝอย ผลของข่าวสารที่ได้รับจึงทำให้กลุ่มดังกล่าวปฏิบัติตามบ้างแต่อาจไม่ถูกต้อง ดังนั้น พฤติกรรมในขั้นตอนนี้จึงดีน้อยกว่ากลุ่มตัวอย่างที่รับรู้ข่าวสารมาก ดังแสดงผลในตาราง 4.16

ตาราง 4.16 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย ระหว่างการรับรู้ข่าวสารผ่านสื่อที่แตกต่างกันของประชาชนบนพื้นที่สูง

ระดับการรับข่าวสาร	n	Mean	Sd	t	Sig
รับรู้ข่าวสารน้อย (คะแนนต่ำกว่า 8.98 คะแนน)	109	9.78	1.20	5.22	0.000**
รับรู้ข่าวสารมาก (คะแนนมากกว่า 8.98 คะแนน)	82	11.04	1.91		

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

ง) การเปรียบเทียบพฤติกรรมการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย ระหว่างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขยะมูลฝอยและการจัดการที่แตกต่างกันของประชาชนบนพื้นที่สูง

การเปรียบเทียบพฤติกรรมการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย ระหว่างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขยะมูลฝอยและการจัดการ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขยะมูลฝอยและการจัดการต่างกัน มีพฤติกรรมการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยไม่ต่างกัน เช่น ส่วนใหญ่มีการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยทุกประเภทรวมกัน และไม่มีถังขยะแยกประเภทขยะมูลฝอย เป็นต้น และเนื่องจากปริมาณขยะในครัวเรือนมีน้อย จึงไม่ค่อยจะปฏิบัติในขั้นตอนนี้ให้ถูกต้อง แต่มีวิธีการจัดการตามแนวทางของตนเองตามประสบการณ์ที่ได้รับ และมีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลานาน จนเกิดความเคยชิน อีกทั้งยังไม่ได้รับผลกระทบร้ายแรงต่อวิธีการจัดการดังกล่าว พฤติกรรมจึงแสดงออกมาดั่งข้างต้น มีข้อสังเกตว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขยะมูลฝอยและการจัดการมากหรือมีความรู้ดี โดยเป็นหัวหน้าครัวเรือนและพ่อบ้านที่จัดเป็นผู้สูงอายุ และมีหน้าที่ในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนโดยส่วนใหญ่ จึงมีการอบรม สั่งสอน และถ่ายทอดให้บุคคลอื่นในครัวเรือนปฏิบัติตาม โดยผ่านประสบการณ์ของตนเอง ดังนั้น แม้ว่ากลุ่มตัวอย่างจะมีระดับความรู้ความเข้าใจน้อย ก็ไม่อาจเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ปฏิบัติกันมาด้วยความเคยชินได้ จึงส่งผลให้มีพฤติกรรมในการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยไม่แตกต่างกัน ดังแสดงผลในตาราง 4.17

ตาราง 4.17 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย ระหว่างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขยะมูลฝอยและการจัดการที่แตกต่างกันของประชาชนบนพื้นที่สูง

ระดับความรู้ความเข้าใจ	n	Mean	Sd	t	Sig
มีความรู้ความเข้าใจน้อย (คะแนนต่ำกว่า 13.58 คะแนน)	53	10.64	2.35	1.31	0.196
มีความรู้ความเข้าใจมาก (คะแนนมากกว่า 13.58 คะแนน)	138	10.20	1.311		

จากผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน สรุปผลการศึกษาดังนี้

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ต่างกัน มีพฤติกรรมการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยแตกต่างกัน อาจเนื่องมาจากความแตกต่างของวิถีชีวิต ขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม และสภาพแวดล้อมต่างๆ ฯลฯ จึงทำให้แสดงพฤติกรรมออกมาแตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่างที่รับรู้ข้อมูลข่าวสารต่างกัน มีพฤติกรรมการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยแตกต่างกัน อาจเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจเนื้อหาของข่าวสารที่ได้รับแตกต่างกัน มีผลให้พฤติกรรมที่แสดงออกมาแตกต่างกันด้วย

4.4.2 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยก่อนทิ้ง และการนำไปใช้ประโยชน์ของประชาชนบนพื้นที่สูง ที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน

การเปรียบเทียบพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยก่อนทิ้ง และการนำไปใช้ประโยชน์ โดยเปรียบเทียบระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันได้แก่ ระดับการศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์ การรับรู้ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขยะมูลฝอยและการจัดการตามลำดับ ดังนี้

ก) การเปรียบเทียบพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยก่อนทิ้ง และการนำไปใช้ประโยชน์ ระหว่างระดับการศึกษาที่แตกต่างกันของประชาชนบนพื้นที่สูง

กลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มีคะแนนพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยก่อนทิ้งและการนำไปใช้ประโยชน์มากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 7.32 รองลงมา มีคะแนนพฤติกรรมการคัดแยกฯ ใกล้เคียงกัน ได้แก่ ระดับมัธยมศึกษาหรือสูงกว่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 7.31 และกลุ่มที่ไม่ได้เรียนหนังสือ มีคะแนนพฤติกรรมการคัดแยกฯ น้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 6.97 หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษา มีพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยก่อนทิ้ง และการนำไปใช้ประโยชน์ดีกว่ากลุ่มที่มีระดับการศึกษาอื่น โดยเฉพาะกลุ่มที่ไม่ได้เรียนหนังสือ สามารถอธิบายได้ด้วยเหตุผลเดียวกับตาราง 4.13 สรุปว่า ผู้ที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มีพฤติกรรมการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยดีกว่ากลุ่มที่มีการศึกษาระดับอื่น ดังแสดงผลในตาราง

ตาราง 4.18 คะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยก่อนทิ้ง และการนำไปใช้ประโยชน์ ระหว่างระดับการศึกษาที่แตกต่างกันของประชาชนบนพื้นที่สูง

ระดับการศึกษา	n	Mean	Sd.
ไม่ได้เรียนหนังสือ	41	6.97	1.79
ประถมศึกษา	123	7.32	1.26
มัธยมศึกษาหรือสูงกว่า	27	7.31	1.47

และเมื่อทำการเปรียบเทียบพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยก่อนทิ้ง และการนำไปใช้ประโยชน์ ระหว่างระดับการศึกษาที่แตกต่างกันของประชาชนบนพื้นที่สูง โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยก่อนทิ้งและการนำไปใช้ประโยชน์ไม่แตกต่างกัน สามารถอธิบายได้ด้วยเหตุผลเดียวกับตาราง 4.14 สรุปว่า แม้กลุ่มตัวอย่างจะมีระดับการศึกษาต่างกันแต่ก็ไม่ทำให้มีพฤติกรรมการคัดแยกก่อนทิ้ง และการนำไปใช้ประโยชน์แตกต่างกัน ดังแสดงผลในตาราง 4.19

ตาราง 4.19 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยก่อนทิ้งและการนำไปใช้ประโยชน์ ระหว่างระดับการศึกษาที่แตกต่างกันของประชาชนบนพื้นที่สูง

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	10.518	2	5.259	2.468	0.088
Within Groups	400.634	188	2.131		
Total	411.152	190			

ข) การเปรียบเทียบพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยก่อนทิ้งและการนำไปใช้ประโยชน์ ระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ที่แตกต่างกันของประชาชนบนพื้นที่สูง

การเปรียบเทียบพฤติกรรมคัดแยกขยะมูลฝอยก่อนทิ้งและการนำไปใช้ประโยชน์ ระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ที่แตกต่างกันของประชาชนบนพื้นที่สูง พบว่า ประชาชนบนพื้นที่สูงที่เป็น

กลุ่มชาติพันธุ์ต่างกัน คือ กลุ่มชาวไทยภูเขา กับกลุ่มชาวไทย (คนเมือง) มีพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยก่อนนำไปทิ้ง และการใช้ประโยชน์ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 โดยกลุ่มชาวไทย (คนเมือง) มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มชาวไทยภูเขา หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ กลุ่มชาวไทย (คนเมือง) มีพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยก่อนนำไปทิ้ง และการใช้ประโยชน์ดีกว่าชาวไทยภูเขาอาจเนื่องมาจากวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของทั้ง 2 กลุ่มชาติพันธุ์แตกต่างกัน โดยกลุ่มชาวไทยภูเขามิ่ววัฒนธรรมความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย มีการกินอยู่อย่างง่าย ๆ แม้ปัจจุบันจะมีผลิตภัณฑ์ออกมามากมายและรับรู้ผ่านสื่อต่างๆ บ้าง ทำให้มีการอุปโภคบริโภคในสินค้ามากขึ้น แต่วิถีชีวิตความเป็นอยู่ยังคงเหมือนเดิม โดยเฉพาะเรื่องการกินอยู่ ซึ่งจากการสัมภาษณ์เพิ่มเติมพบว่า ชาวไทยภูเขาจะดูแลรักษาบ้านให้ดีก่อนจึงนึกถึงเรื่องการกิน หากไม่มีกินก็หาผักตามป่ากินหรือขอเพื่อนบ้านกิน ดังนั้น ขยะมูลฝอยจากการบริโภคจึงมีเหลือน้อยหรือไม่เหลือเลย จึงทำให้ไม่ค่อยมีการคัดแยกหรือนำมาใช้ประโยชน์อื่น และหากมีขยะมูลฝอยเหลือก็ปฏิบัติในขั้นตอนนี้น้อย จึงยังคงพบเห็นขยะหลายประเภทถูกทิ้งอยู่ตามบริเวณต่างๆ ของหมู่บ้าน เช่น ตามท่อระบายน้ำหรือตามไหล่ทาง แม้จะเป็นส่วนน้อยก็ตาม และในภาชนะรองรับขยะมูลฝอย เช่น เ่งสานจะเห็นว่า มีขยะมูลฝอยหลายประเภทรวมกันอยู่ รวมทั้งยังพบว่าบริเวณหลังโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในหมู่บ้าน มีขยะมูลฝอยประเภทต่างๆ กองรวมอยู่โดยไม่มีการคัดแยกฯ เช่นกัน สำหรับการอุปโภคบริโภคในชีวิตประจำวันของกลุ่มชาวไทย (คนเมือง) แม้จะมีความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ แต่เนื่องจากปัจจุบันมีการแข่งขันกันสูงในการโฆษณาประชาสัมพันธ์ตัวผลิตภัณฑ์ชนิดต่างๆ เพื่อจูงใจให้ผู้บริโภคเลือกซื้อหรือใช้ผลิตภัณฑ์นั้น และในผลิตภัณฑ์บางชนิดนอกจากจะสามารถนำไปใช้ประโยชน์อื่นเมื่อใช้หมดแล้วสามารถลดปริมาณขยะมูลฝอย และบางชนิดยังไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมด้วย เช่น ผลิตภัณฑ์ผงซักฟอกบางชนิด และผลิตภัณฑ์ชนิดเติมต่างๆ เป็นต้น ดังนั้น การเลือกซื้อหรือใช้ผลิตภัณฑ์ดังกล่าวแม้จะมีความหลากหลาย แต่ปริมาณขยะมูลฝอยที่เหลือมีจำนวนน้อย ทำให้การจัดการในขั้นตอนนี้ไม่ยุ่งยาก และยังมีรายได้เพิ่มขึ้นด้วย จึงทำให้กลุ่มชาวไทย (คนเมือง) มีพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยก่อนทิ้งและการนำไปใช้ประโยชน์ดีกว่ากลุ่มชาวไทยภูเขา ดังแสดงผลในตาราง

ตาราง 4.20 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยก่อนทิ้งและการนำไปใช้ประโยชน์ระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ที่แตกต่างกันของประชาชนบนพื้นที่สูง

กลุ่มชน	n	Mean	Sd	t	Sig
ชาวไทยภูเขา	79	13.27	1.79	3.026**	0.003
ชาวไทย (คนเมือง)	112	13.95	1.06		

* *มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

ก) เปรียบเทียบพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยก่อนทิ้งและการนำไปใช้ประโยชน์ระหว่างการรับรู้ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อที่แตกต่างกันของประชาชนบนพื้นที่สูง

การเปรียบเทียบพฤติกรรมคัดแยกขยะมูลฝอยก่อนทิ้ง และการนำไปใช้ประโยชน์ระหว่างการรับรู้ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อที่แตกต่างกันของประชาชนบนพื้นที่สูง พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการรับรู้ข่าวสารผ่านสื่อเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยต่างกัน มีพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยก่อนนำไปทิ้งและการใช้ประโยชน์ไม่แตกต่างกัน เนื่องจากปกติคนจะเลือกรับข่าวสารเฉพาะที่ตรงกับความต้องการของตนเองเท่านั้น หากข่าวสารไม่ชัดเจนหรือไม่ตรงตามต้องการก็ไม่สามารถทำให้เกิดการรับรู้และเกิดพฤติกรรมตามได้ ดังจะเห็นได้จากการที่กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับขยะมูลฝอยและการจัดการผ่านสื่อต่างๆ บ้าง เช่น หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ แต่ข่าวสารที่ได้รับเกี่ยวกับขยะมูลฝอยอาจมีเนื้อหาที่ไม่น่าสนใจ ไม่ตรงกับความต้องการ จึงไม่สามารถนำมาปฏิบัติได้ในชีวิตประจำวันได้ ดังนั้น แม้กลุ่มตัวอย่างจะได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับขยะมูลฝอยผ่านสื่อต่างๆ มากก็ตาม แต่ก็ไม่ทำให้พฤติกรรมในชั้นตอนนี้แตกต่างกันยังคงมีการจัดการขยะมูลฝอยในชั้นตอนนี้ในรูปแบบของตนเองมาตลอด ดังแสดงผลในตาราง 4.21

ตาราง 4.21 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยก่อนทิ้งและการนำไปใช้ประโยชน์ระหว่างการรับรู้ข่าวสารผ่านสื่อที่แตกต่างกันของประชาชนบนพื้นที่สูง

ระดับการรับข่าวสาร	N	Mean	Sd	t	Sig
รับรู้ข่าวสารน้อย (คะแนนต่ำกว่า 8.98 คะแนน)	109	13.64	1.32	0.25	0.803
รับรู้ข่าวสารมาก (คะแนนตั้งแต่ 8.98 คะแนน)	82	13.69	1.61		

ง) การเปรียบเทียบพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยก่อนทิ้งและการนำไปใช้ประโยชน์ ระหว่างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขยะมูลฝอยและการจัดการที่แตกต่างกันของประชาชนบนพื้นที่สูง

การเปรียบเทียบพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยก่อนทิ้ง และการนำไปใช้ประโยชน์ระหว่างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขยะมูลฝอยและการจัดการที่แตกต่างกันของประชาชนบนพื้นที่สูง พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขยะมูลฝอยและการจัดการต่างกัน มีพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยก่อนนำไปทิ้ง และการใช้ประโยชน์ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 โดยกลุ่มที่มีความรู้ความเข้าใจน้อยมีคะแนนพฤติกรรมเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มที่มีความรู้ความเข้าใจมาก หรือกลุ่มที่มีความรู้ความเข้าใจน้อยมีพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยก่อนนำไปทิ้งและการใช้ประโยชน์ดีกว่ากลุ่มที่มีความรู้ความเข้าใจมาก อาจเนื่องมาจากกลุ่มผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจน้อยนั้น เป็นกลุ่มผู้ที่เข้าไปประกอบอาชีพในเมือง มีโอกาสที่จะรับรู้และมีความรู้ความเข้าใจในข้อมูลข่าวสารที่ได้รับผ่านสถาบัน สถานที่ทำงาน หรือการติดต่อสื่อสารต่าง แม้ว่าจะมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนน้อย แต่กลับมีประสิทธิภาพมากกว่ากลุ่มผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจมาก ซึ่งมีหน้าที่ในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้น พฤติกรรมการจัดการในขั้นตอนนี้จึงดีกว่ากลุ่มผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจมาก ดังแสดงผลตามตาราง 4.22

ตาราง 4.22 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยก่อนนำไปทิ้งและการใช้ประโยชน์ระหว่างความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับขยะมูลฝอยและการจัดการที่แตกต่างกันของประชาชนบนพื้นที่สูง

ระดับความรู้	n	Mean	Sd	t	Sig
ความรู้ความเข้าใจน้อย (คะแนนต่ำกว่า 13.58 คะแนน)	53	14.28	1.73	3.79	0.000**
ความรู้ความเข้าใจมาก (คะแนนตั้งแต่ 13.58 คะแนน)	138	13.43	1.25		

* *มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยก่อนทิ้ง และการนำไปใช้ประโยชน์ของประชาชนบนพื้นที่สูง ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน สรุปผลการศึกษาดังนี้

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ต่างกันมีพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยก่อนทิ้ง และการนำไปใช้ประโยชน์แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของทั้ง 2 กลุ่มชาติพันธุ์แตกต่างกัน อันส่งผลให้มีพฤติกรรมในขั้นตอนนี้แตกต่างกันด้วย

กลุ่มตัวอย่างที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขยะมูลฝอยและการจัดการต่างก็มีพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยก่อนทิ้ง และการนำไปใช้ประโยชน์แตกต่างกัน อาจเนื่องมาจากการประกอบอาชีพที่ต่างกัน ทำให้โอกาสในการเข้าถึงข่าวสาร และความเข้าใจในข้อมูลข่าวสารที่ได้รับผ่านทางแหล่งข่าวสารต่างๆ มีความแตกต่างกันจึงทำให้สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติในขั้นตอนนี้แตกต่างกัน

4.4.3 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการกำจัดขยะมูลฝอยของประชาชนบนพื้นที่สูงที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน

การเปรียบเทียบพฤติกรรมการกำจัดขยะมูลฝอย โดยเปรียบเทียบระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน ได้แก่ ระดับการศึกษา กลุ่มชาติพันธุ์ การรับรู้ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขยะมูลฝอยและการจัดการที่แตกต่างกันของประชาชนบนพื้นที่สูง ตามลำดับ ดังนี้

ก) การเปรียบเทียบพฤติกรรมการกำจัดขยะมูลฝอย ระหว่างระดับการศึกษาที่แตกต่างกันของประชาชนบนพื้นที่สูง

กลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรือสูงกว่า มีคะแนนพฤติกรรมการกำจัดขยะมูลฝอยมากที่สุด มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 11.56 รองลงมา ได้แก่ ระดับประถมศึกษา มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 10.33 และผู้ไม่ได้เรียนหนังสือ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 9.46 ตามลำดับ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีพฤติกรรมการกำจัดขยะมูลฝอยแตกต่างกัน โดยเฉพาะมีพฤติกรรมการกำจัดขยะมูลฝอยดีกว่ากลุ่มที่ไม่ได้เรียนหนังสือจะเห็นได้ว่าการที่กลุ่มไม่ได้เรียนหนังสือมีพฤติกรรมการกำจัดขยะมูลฝอยน้อยที่สุด เนื่องจากไม่ได้รับความรู้จากระบบการศึกษาอีกทั้งมีความเข้าใจในข้อมูลข่าวสารที่ได้รับน้อย ดังนั้น จึงยังมีการปฏิบัติในขั้นตอนนี้ไม่ถูกต้องและเหมาะสม พฤติกรรมที่แสดงออกมาจึงไม่ดีเท่ากับกลุ่มที่ได้รับการศึกษาดังแสดงผลในตาราง 4.23

ตาราง 4.23 คะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมกรำจัดขยะมูลฝอยระหว่างระดับการศึกษาที่แตกต่างกันของประชาชนบนพื้นที่สูง

ระดับการศึกษา	n	Mean	Sd.
ไม่ได้เรียนหนังสือ	41	9.46	1.50
ประถมศึกษา	123	10.33	1.44
มัธยมศึกษาหรือสูงกว่า	27	11.56	2.06

การเปรียบเทียบพฤติกรรมกรำจัดขยะมูลฝอย ระหว่างระดับการศึกษาที่แตกต่างกันของประชาชนบนพื้นที่สูง โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว พบว่าประชาชนบนพื้นที่สูงที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีพฤติกรรมกรำจัดขยะมูลฝอยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 เนื่องจากกลุ่มผู้ที่ได้รับการศึกษาสามารถเข้าใจข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับขยะมูลฝอยที่ได้รับผ่านระบบการศึกษา และสื่อประชาสัมพันธ์ต่างๆ ได้ดีกว่าจึงสามารถนำมาจัดการขยะมูลฝอย โดยเฉพาะในขั้นตอนนี้ได้ดีกว่าผู้ที่ได้รับการศึกษาระดับต่ำกว่า รวมทั้งผู้ที่ไม่ได้เรียนหนังสือด้วย มีข้อสังเกตว่ากลุ่มที่มีการศึกษาสูงเป็นกลุ่มที่เข้าไปประกอบอาชีพในเมือง ดังนั้น การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยจึงมีน้อย แต่กลับมีประสิทธิภาพในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนได้ดีกว่า โดยเฉพาะในขั้นตอนนี้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ วิภาเพ็ญ เจียสกุล (2536) กล่าวไว้ว่า ผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงย่อมมีโอกาสได้เรียนรู้มากกว่า ได้ศึกษาเรื่องสภาวะสิ่งแวดล้อมผลกระทบต่างๆ และเข้าใจมากกว่า ดังแสดงผลในตาราง 4.24

ตาราง 4.24 การเปรียบเทียบพฤติกรรมกรำจัดขยะมูลฝอย ระหว่างระดับการศึกษาที่แตกต่างกันของประชาชนบนพื้นที่สูง

	Sum of Squares	Df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	71.323	4	35.662	14.696**	0.000
Within Groups	456.195	186	2.427		
Total	527.518	190			

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

ข) การเปรียบเทียบพฤติกรรมการกำจัดขยะมูลฝอย ระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ที่ต่างกันของประชาชนบนพื้นที่สูง

การเปรียบเทียบพฤติกรรมการกำจัดขยะมูลฝอย ระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ที่ต่างกันของประชาชนบนพื้นที่สูง พบว่า ประชาชนบนพื้นที่สูงที่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ต่างกัน คือกลุ่มชาวไทยภูเขา กับกลุ่มชาวไทย (คนเมือง) มีพฤติกรรมการกำจัดขยะมูลฝอยไม่แตกต่างกัน แม้จะมีวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่แตกต่างกัน ทำให้ขยะมูลฝอยมีความแตกต่างกันแต่การปฏิบัติในขั้นตอนนี้ไม่แตกต่างกัน คือ ส่วนใหญ่กำจัดขยะมูลฝอย โดยการเผาในที่โล่งแจ้งตามบริเวณต่างๆ ทั้งในไร่ สวนหรือตามบริเวณบ้าน และปฏิบัติกันมาเป็นเวลานานจนเกิดความเคยชิน มีข้อสังเกตว่าแม้ว่าหมู่บ้านชาวไทยภูเขา มีสถานที่รวบรวมขยะมูลฝอยก่อนนำกำจัดฯ โดยทางหมู่บ้านมีการจัดคนไปทำการเผาเป็นครั้งคราวตามปริมาณของขยะมูลฝอย แต่เนื่องจากอยู่ไกลจากหมู่บ้านจึงไม่สะดวกในการนำไปทิ้งในแต่ละครั้ง กลุ่มดังกล่าวจึงมีวิธีการกำจัดขยะมูลฝอยกันเองดังข้อมูลข้างต้น พฤติกรรมในขั้นตอนนี้จึงไม่แตกต่างกัน ดังแสดงผลในตาราง 4.25

ตาราง 4.25 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการกำจัดขยะมูลฝอย ระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ที่ต่างกันของประชาชนบนพื้นที่สูง

กลุ่มชน	n	Mean	Sd	t	Sig
ชาวไทยภูเขา	79	7.06	1.93	1.81	0.074
ชาวไทย (คนเมือง)	112	7.49	1.00		

ค) เปรียบเทียบพฤติกรรมการกำจัดขยะมูลฝอย ระหว่างการรับรู้ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อที่ต่างกันของประชาชนบนพื้นที่สูง

การเปรียบเทียบพฤติกรรมการกำจัดขยะมูลฝอย ระหว่างการรับรู้ข่าวสารผ่านสื่อเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยที่ต่างกันของประชาชนบนพื้นที่สูง พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการรับรู้ข่าวสารผ่านสื่อเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยต่างกัน มีพฤติกรรมการกำจัดขยะมูลฝอยต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 โดยกลุ่มผู้รับรู้ข่าวสารมาก มีคะแนนพฤติกรรมเฉลี่ยสูงกว่าผู้รับรู้ข่าวสารน้อย หรือกลุ่มผู้รับรู้ข่าวสารมาก มีพฤติกรรมการกำจัดขยะมูลฝอยดีกว่าผู้รับรู้ข่าวสารน้อย อาจเนื่องมาจากกลุ่มผู้รับรู้ข่าวสารมากเป็นกลุ่มผู้ที่ได้รับการศึกษาสูง มีโอกาสในการเข้าถึงข้อมูลและมีความเข้าใจในข่าวสารมาก แม้ว่าจะรับรู้ข้อมูลข่าวสารมากที่สุดในเรื่องเกี่ยวกับขยะมูลฝอยและการจัดการ จากสื่อหนังสือพิมพ์และสิ่งพิมพ์ต่างๆ ในระดับนานๆ ครั้งก็ตาม แต่ยัง

นำข่าวสารที่ได้รับมาใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติในขั้นตอนนี้ได้ดีกว่ากลุ่มผู้ที่รับรู้ข่าวสารน้อย และปัจจุบันสื่อดังกล่าวมีการปรับปรุงรูปแบบใหม่ๆ ให้มีความทันสมัยอยู่เสมอ และสามารถอ่านและตัดเก็บไว้เป็นข้อมูลก็ได้ ดังนั้น จึงเข้าถึงกลุ่มตัวอย่างได้มากที่สุด จึงเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อมาก จะมีพฤติกรรมการกำจัดขยะมูลฝอยดีกว่ากลุ่มผู้มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อ น้อย ดังแสดงผลในตาราง 4.26

ตารางที่ 4.26 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการกำจัดขยะมูลฝอย ระหว่างการรับรู้ข่าวสารผ่านสื่อ เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยที่แตกต่างกันของประชาชนบนพื้นที่สูง

ระดับการรับรู้ข่าวสาร	n	Mean	Sd	t	Sig
รับรู้ข่าวสารน้อย (คะแนนต่ำกว่า 8.98 คะแนน)	109	7.05	1.32	2.89	0.004**
รับรู้ข่าวสารมาก (คะแนนตั้งแต่ 8.98 คะแนน)	82	7.67	1.59		

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

ง) การเปรียบเทียบพฤติกรรมการเก็บกำจัดขยะมูลฝอย ระหว่างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขยะมูลฝอยและการจัดการของประชาชนที่แตกต่างกัน

การเปรียบเทียบพฤติกรรมการกำจัดขยะมูลฝอย ระหว่างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขยะมูลฝอยและการจัดการของประชาชนที่แตกต่างกัน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขยะมูลฝอยและการจัดการต่างกัน มีพฤติกรรมการกำจัดขยะมูลฝอยต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 โดยกลุ่มที่มีความรู้ความเข้าใจน้อย มีคะแนนพฤติกรรมเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มที่มีความรู้ความเข้าใจมาก หรือกลุ่มที่มีความรู้ความเข้าใจน้อย มีพฤติกรรมการกำจัดขยะมูลฝอยดีกว่ากลุ่มที่มีความรู้ความเข้าใจมาก อาจเป็นเพราะกลุ่มที่มีความรู้ความเข้าใจน้อย เป็นกลุ่มที่ไม่ได้รับการศึกษา และมีรายได้ต่ำ จึงมีความเป็นอยู่อย่างเรียบง่ายและไม่ฟุ่มเฟือย ดังนั้น ขยะมูลฝอยที่เหลือจากการอุปโภคบริโภคในชีวิตประจำวัน ไม่มีให้กำจัด หรือหากมีเหลือก็จะมีการคัดแยกฯ ไว้ขายหรือใช้ประโยชน์อื่นเพื่อเป็นการเพิ่มรายได้หรือลดค่าใช้จ่าย จึงทำให้พฤติกรรมการกำจัดขยะมูลฝอยดีกว่ากลุ่มผู้มีความรู้ความเข้าใจมาก หรือด้วยเหตุผลตามตาราง 4.21 สรุปว่า กลุ่มที่มีความรู้ความเข้าใจน้อย มีพฤติกรรมการกำจัดขยะมูลฝอยดีกว่ากลุ่มที่มีความรู้ความเข้าใจมาก ดังแสดงผลในตาราง 4.27

ตาราง 4.27 การเปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมการกำจัดขยะมูลฝอย ระหว่างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขยะมูลฝอยและการจัดการของประชาชนที่แตกต่างกัน

ระดับความรู้ความเข้าใจ	n	Mean	Sd	t	Sig
มีความรู้ความเข้าใจน้อย (คะแนนต่ำกว่า 13.58 คะแนน)	53	7.94	1.55	3.79	0.000**
มีความรู้ความเข้าใจมาก (คะแนนตั้งแต่ 13.58 คะแนน)	138	7.07	1.37		

* *มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมการกำจัดขยะมูลฝอยของประชาชนบนพื้นที่สูง ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน สรุปผลการศึกษาดังนี้

กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีพฤติกรรมกรรมการกำจัดขยะมูลฝอยแตกต่างกัน อาจเนื่องมาจากผลที่ได้รับจากระบบการเรียนรู้อันผ่านระบบการศึกษา ทำให้มีความรู้ความเข้าใจข้อมูลข่าวสารต่างๆ ได้ดีขึ้น จึงทำให้การปฏิบัติในขั้นตอนนี้มีความแตกต่างกันตามระดับการศึกษาที่ได้รับ

กลุ่มตัวอย่างที่มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่างกัน มีพฤติกรรมกรรมการกำจัดขยะมูลฝอยแตกต่างกัน อาจเนื่องมาจากโอกาสในการเข้าถึงข้อมูลและมีความเข้าใจในข้อมูลข่าวสารต่างกัน จึงทำให้แสดงพฤติกรรมออกมาแตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่างที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขยะมูลฝอยและการจัดการต่างกัน มีพฤติกรรมกรรมการกำจัดขยะมูลฝอยแตกต่างกัน อาจเนื่องมาจากการประกอบอาชีพที่ต่างกัน จึงมีโอกาสนในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่างกัน รวมทั้งมีความเข้าใจในข้อมูลข่าวสารต่างกันจึงมีผลให้มีการปฏิบัติในขั้นตอนนี้แตกต่างกัน